

A T I T O K Z A T O S K R I S Z T U S

K E R E S Z T U T J A

Nagyheti elmélkedések

XII. P I U S PÁPA mondta:

"Amire ma az Egyháznak égetően szüksége van: hívők, és hívők csoportjai minden társadalmi állás és foglalkozás köréből, akik félretéve minden emberi félelmet, egész életüket és tevékenységüket Isten törvényeihez és Krisztus törvényeihez alkalmazzák."

(1952.III.8-án Róma plébánosaihoz)

"Tévedés volna, ha középszerűségekkal akarnók beérni. Még nem minden pap tanulta meg, hogy a világi apostolok elé oly célokat állítson, amelyek őket valóban lelkesítenék. Mindent, vagy legalábbis nagyon sokat kell tőlük kívánni! Hiszen gyakran az ember szívesen adja magát oda egészen mint csak részben, könnyebben ad sokat, mint keveset!"

(1953.I.11-én a San Saba plébánia évfordulóján.)

Kézirat gyanánt.

Eigentümer, Herausgeber, Verleger und für den Druck verantwortlich: Dr.Eugen Török,
1040 Wien, Rainergasse 6/2. Als Manuskript vervielfältigt bei Erzb.Seelsorgeamt,
1010 Wien, Stephansplatz 6/V.

ELŐJÁRÓBA

Egy évfordulóhoz jutva szeretném ezt a tizenöt éve irt keresztuti elmélkedésemet a külföldön élő oltártestvéreimnek, munkatársaimnak, barátaimnak felajánlani. Tanúságtételként és szolgálatként.

Mielőtt megmondanám, mi indított erre, valamit előre kell bocsájtanom ez írás keletkezéséről. Rekollekciós elmélkedésként mondtam el többhelyütt, komolytörekvésű fiatalok számára 1952. nagybőjtjén, akikkel évközben közös Szentírásolvasás során, továbbá lelkigyakorlatokon részletesebben megbeszéltük az itt tözören összefoglalt gondolatokat. Sőt, maguk ez írásra ható források is közös olvasmány és megbeszélés tárgyai voltak.⁺

Világos volt előttünk, hogy az uj társadalomban is inkarnálnunk kell Krisztust, s ennek egyedüli módja a hiteles tanúságtétel, s ezt összejöveteleinken a részletekig igyekeztük megbeszélni. Amikor munkánknak a hatóság véget vetett, s mikor már beláttam, hogy abban a rendszeres formában ifjusági elitnevelés népi demokráciában nem folytatható, teljes félrevonultságban 1953. nagybőjtjén irtam le ez elmélkedé-

+ Csak a legfontosabb forrásokat említem: M.Schmaus, Vom Wesen des Christentum; Fr. Tillman: Von der Verwirklichung der Nachfolge Christi; Suhard biboros pástorlevelei (különösen az Egyházról szóló); H.Perrin: Journal d'un pretre ouvrier; H.Godin: Levain dans la pate; cikkek a francia családmozgalom lelkiségéről, a Mission de France munkájáról, a bécsi Der Seelsorger és a Der Grosse Entschluss közvetítésével; végül Eglis I., Halász P. és Hunya D. lelkigyakorlatos jegyzetel.

seket, hogy ha el is marad a szervezett, közösségi önképzés, legalább a szelleme, a lényeges magatartás foglaltassék írásba, szinte végrendeletként. Utána Isten kegyelméből megadatott a keresztut 11. állomásában jelzett "mozdulatlanság kinjait" is átélnem és az itt leírt gondolatokat újra meg újra átélmélnem, sőt másokkal is átbeszélnem.

Mi adott indítást, hogy ma, legalábbis ebben a szerény formában, közreadjam ezt az írást? Több súlyos indíték szerepelt, amelyek egymagukban is megindokolják.

1. Elsőben a történeti felelősség átérzése a tényekkel szemben, amelyeknek tanuja és részese voltam, s amelyek az emigráció magyarsága előtt általában ismeretlenek. Ez az írás is dokumentálja, hogy az új történeti helyzetben a magyar katolicizmus mélyén megindult egy elmélyülési folyamat, és azok a gondolatok, amelyek most a zsinat óta oly közkeletűek, már akkor érlelődtek bennünk: evangéliumibb szellem, tanuságtétel, a Szentlélek szavára való figyelés személyes felelősséggel, az eseményekben Isten akaratának felismerése, a múlt hibáiért való kollektív felelősségtudat és vezeklési készség, az ellenfél megbecsülése és a tőle való tanulási készség (vagyis a dialógus szelleme), a házasság pozitívabb értékelése, úgyis mint a kegyelemközösségé: "ecclesiola", a szerzetesség lényegének kihangsúlyozása és az Istennek szentelt állapot értékelése az "osztatlan szív" apostoli termékenysége jegyében; az ellenségszeretet, az apostolság egyetemes hivatása, a kovász-hivatás felismerése épp a francia példák nyomán, a hivatási munka s emberi alapértékek megbecsülése, mind-mind erősebb hangsúlyt kapott. Amit a zsinat most az őskeresztény elv nyomán újra kimondott: hogy a keresztény úgy legyen jelen a világban, mint lélek a testben, kimondatlanul benne van és következetesen végigvonul az íráson -

legfőképp pedig a lényegre korlátozódás, a megélt Krisztuskapcsolat és Krisztus-követés, végeredményben a nagy Passió kétfrontos feszültségének vállalása.

Különösen azért nem indokolatlan ezt hangsúlyozni, mert a külföldi megítélésben sokszor tulteng a hazai helyzettel kapcsolatban a negatív mozzanatok kihangsúlyozása és kevés szó esik arról, hogy odahaza sokakban elmélyült és leegyszerűsödött, de a hétköznapi tanúságtételében hatékonyabb a vallásos élet, amelyet elismerni, segíteni, előmozdítani kellene s amelytől, mint alább erre visszatérek, tanulni lehetne.

2. Másodszor indított a felelősség az igazságért, és egykori hiveinkért, munkatársainkért, hiszen a külföldi, inkább politikai kategóriákban gondolkodó közvélemény olykor politikai ellenállási mozgalomként itéli meg az 1946. körül megindult és csoportokban folyó apostoli, közösségi munkát - olykor még jóhiszemű, de tévesen informált fiatalabb papok is (v.ö.^a zürichi Orientierung 1966.okt.31-i számában megjelent cikket). Holott az alapgatartás volt: függetlenül a külső változásoktól és időpontoktól Isten akaratát teljesíteni. Ez írásunk alapgondolata. (V.ö. még a Pax Romana 1967. évi 9. körlevelében közölt írásomat).

3. Harmadik indítékom: Ma egyre többen beszélnek - így pl. K.Rahner 1968. márciusában tartott bécsi előadásában - hogy az egyháznak fel kell adni a tömegek presztizsét, s egyre inkább a diasporában élő kisdied nyájak eleven közösségei fogják jellemezni. Elmélkedéseim mottója XII.Pius pápa szava, amely teljesen Krisztus Urunk szellemében élő hivek kis csoportjaiban látja az egyház legnagyobb szükségét. Bizonyára ezek lesznek a diasporában élő egyházi közösségek központi magvai, a Szentlélek erejében és a hierarchiával való szoros egységben. A nyugati praktikus materializmusban élő világ távol van attól, hogy kiaknázza az intenzív elitnevelés és kö-

zösségi élet lehetőségeit. Talán érdemes volna eltűnődni, hogy az emigrációban élő lelkipásztor munkatársaival arra törekedhet, ami otthon nem lehetséges, de itt lehetséges volna – és erre példával és szóval ösztönzést adna a vendégország lelkipásztorainak.

4. Végül e magyar példával, ennek tudatosításával szolgálhatunk az Egyháznak idekint. Ma, amikor jogosan sok szó esik a decentralizálásról, de itt egyesek tulzásban már-már a pápa tekintélyét is kikezdi, érdemes lenne megfontolni, hogy az egyháznak azon a részén, ahol a főpásztorok nem mindig szólhatnak, milyen döntő sullyal esik latba, hogy mit mond a Pápa, a Titokzatos Test látható feje. Azon tul, hogy éberen igyekeztünk a Szentlélek szavára figyelni közös Szentírás-olvasásban, és az eseményekre felfigyelve, a nagy bizonyosságot mégis az adta nekünk, ha láttuk, hogy magatartásunk a pápa tanításával és iránymutatásával egyezik. Világosan kiérzik sorainból, hogy csak elmélyült a hagyományos magyar pápahiség, a meggyőződés: Ubi Petrus, ibi Ecclesia.

Az említett szempontok talán eléggé indokolják ez elmélkedések közrebocsájtását és feledtetik gyarlóságát, ahol kitűnik, hogy teológiája némileg túlhaladott, hiszen tulhangsúlyozott természeti-természetfölötti dualizmus vonul végig rajta. Ma ezt bizonyára nem így fogalmaznók. Bár sokszor csak az elnevezés a régi, s a szentlélet már az uj irányba mutat (pl.a természetes emberi alapok, a hivatási kötelességek értéklése stb.). Néha elegendő volna a "természetfölötti" szót a "krisztusi"-val, a"természeti" szót az "evilágias" szóval helyettesíteni. De a történeti hűség kedvéért meghagytam az eredeti fogalmazást. – E külső fogyatékok nem érintik a lényegét.

Ma, amikor az Egyházban az egységet keressük, inkább azt ami egyesít, mint ami elválaszt, szolgálni akar ez az írás, kapocs akar lenni az otthoni és a kinti hívő katolikus magyarság között.

Dr. Török Jenő

Bevezető elmélkedés

Ezeknek az elmélkedéseknek a kiindulópontja az a dogmatikai igazság, amely Szent Pál leveleiből központi gondolatként csendül ki: az Egyházban Krisztus misztikus, titokzatos módon tovább él. Mert az Egyház Krisztus titokzatos Testét alkotja, és Krisztus a testnek, az Egyháznak a feje" (Kol.1.18.) Nekünk pedig azt mondja Szent Pál: "Ti pedig Krisztus teste vagytok és egyenként tagjai." (Kor.1.12,27). Szent Ágoston merész kifejezése: "A Fő és a tagok az e g é s z Krisztus!" A titokzatos Krisztus folytatja Jézus Krisztus földi életét, osztozik sorsában, tehát járja az Ő keresztutját is. Vannak táborhegyi órái is, de van Golgotája és Feltámadása is. A tagok osztoznak a Fő sorsában is - "Ha engem üldöznek, titeket is üldözni fognak" - de osztoznak egymás sorsában is, "ha az egyik tag szenved valamit, együtt szenved vele valamennyi tag, vagy ha az egyik tag megdicsőül, együtt öröendez vele valamennyi tag." (1.Kor.12,26) E képes beszédben ne merőben csak hasonlatot lássunk, mint a naturalista kor, hanem azt, ami: a hittitok realitását, amely ugyan homályos, titokzatos, de valós. Ezt az egészen középponti jelentőségű és vallási életünket egységesen irányító, rendező igazságot Szentséges Atyánk 1943-ban kiadott terjedelmes körlevélben állítja érdeklődésünk homlokterébe: "Jézus Krisztus Titokzatos Testéről és Abban Krisztussal való kapcsolatunkról." (Mystici Corporis enciklika).

Akiknek az elmélkedések szólnak, a lelkiéletben nem kezdők, hanem igényesebb lelkek. A hit, kegyelem, szeretet és gyermeki engedelmesség elszakíthatatlan szállaival kapcsolódnak Krisztus Urunkhoz, a Titokzatos Test láthatatlan Fejéhez, és

a látható Főhöz is. Azon igyekeznek, hogy az "örök élet magvának" birtokában, gyarapítva magukban az isteni életet(a kegyelmi rendben) ennek megfelelően is éljenek (cselekvéseik rendjében.) Nem akarnak életükkel rácăfolni hitükre, nem akarnak tanúságtétel helyett botrányoztatni; nem eltakarni, meghamisítani, hanem megmutatni akarják Krisztust - csak így tölthetik be a só és a gyertya szerepét, amit Krisztus szán nekünk! Hiszen Ő mondotta: Nem aki mondja: Uram, Uram, hanem aki Mennyei Atyám akarátát cselekszi, megy a Mennyeik Országába. Isten szeretetére kötelez a főparancs. A szeretet főhatása, hogy egyesíti azok akarátát, akik szeretik egymást. Ha Istent szeretjük, akkor egyesítjük akarátunkat az Ő akarátával: alávetjük akkor is, ha emberi természetünknek nehéz. Épp ezzel adjuk meg Istennek a dicsőséget. Erre tanít Krisztus Urunk, Őt akarjuk utánózni, követni, épp azért vállaljuk a szolidaritást Vele: mint tagok osztozni akarunk tudatosan a Fő sorsában, hiszen "ha Vele együtt szenvedünk, Vele együtt meg is dicsőülünk." (Róm.8,17).

Rövidesen lejátsszódik lelki szemeink előtt a Megváltás művének drámájából az utolsó felvonás. Tudatosítsuk magunk előtt annak lényeges mozzanatát, körülményeit. Az első Ádám, az emberi nem természetes képviselője fellázadt Isten ellen azért, hogy megtagadta a kötelező engedelmességet, nem adta meg Istennek a dicsőséget, s így súlyosan megsértette Istent. Jézus Krisztus, a "második Ádám" az emberi nemnek természetfölötti rendben Feje, a kereszten önként megadta az Atyának a dicsőséget. Szent Pál tömören így foglalja össze megváltói művét, s ezt idézi a Nagyhét liturgiája: "Megalázta magát, engedelmes lett a haláláig, és pedig a haláláig a kereszten. E z é r t az Isten is igen felmagasztalta őt..." Életének minden pillanatában odaadón teljesítette az Atya akarátát, teljesítette küldetését. Prédikált körüljárván és jót cselekedvén, meghirdette, majd a keresztfán felállította az Isten országát.

Lépésről-lépésre az Atya akarata vezérelte nyílegyenes útján: sem a Sátán kísértései meg nem ingatták, sem a szadduceusok gyűlölete el nem riasztotta, sem a farizeusok politikai várákzásai el nem térítették, sem tanítványainak majd értetlenséget, majd gyöngeséget eláruló magatartása meg nem akasztotta feladatának teljesítésében. Mikor jóindulatúan figyelmeztetik Heródes gyilkos tervére, azt üzeni nekik: "Ime én ördögöket űzök és betegeket gyógyítok, ma és holnap és harmadnap bevégzem. Azonban még ma és holnap és a hátralévő napokban járnom kell..." (Ik.13,32) Volt úgy, hogy kitért üldözői elől, de mikor tudta, hogy ütött órája, szeliden és nyugodtan átadta magát üldözőinek és leintette a megvédésében buzgolkodó Pétert.

Jézus tehát mindvégig az Atya akaratát teljesítette. Ez az az aranyfonál, amely végigvonul egész életén, s ami máris jelzi a tragikus kifejeletet, az ütközést az e vonalat keresztező sátáni és emberi akarattal. Tekintsük meg ezt a vonalat is. Jézus ellen a szadduceusok és farizeusok pártja fogott össze. A szadduceusok a zsidó hatalom képviselői voltak, de gyakorlatilag hitetlenek, akik nem hittek a természetfölötti rendben, a lélek feltámadásában, s épp halott-támasztásaiért gyűlölték leginkább Jézust. Lázár feltámadására végképp feldühödtek és összefogtak az egyébként általuk gyűlölt farizeusokkal. Ezek képviselték az ő hatalmi vonalukkal szemben a zsidóság szellemi elitjét, vezetőrétegét. Tekintélyben állottak a nép előtt. Vallási tanításuk kifogástalan volt, de életük rácáfolt erre, amint ezt Jézus keményen a szemükre is vetette. Természetes, hogy ezért is gyűlölték Jézust, de a döntő mozzanat nem ez volt, hanem az, hogy merőben evilági, politikai érdeklődés és várákzások jellemezték őket. Politikai Messiást vártak és a római iga alól felszabaduló szabad Zsidóországról álmodoztak, nem törődván azzal,

hogy Isten az Ő választott népének nem ezt a hivatást adta. Gyűlölik Jézust, mert megtagadta politikai várakozásaikat, kijelentvén, hogy az Ő országa nem e világról való, s mert leleplezi kétszínűségüket. A Jézussal szemben való gyűlöletben összefogó szadduceusok és farizeusok felhasználják eszközül Judást, akit a pénzvágy szenvedélye révén ejt törbe a Sátán. Majd kiadják Jézust a pogány római hatalom képviselőjének, Pilátusnak, akit nem igen érdekel az ügy, nem is rosszindulatu, de a mikor a császár barátsága forog kockán, elítéli Jézust. Saját tanítványának anyagiassága, saját népe vezetőinek hatalomféltésből és hatalomvágyból táplálkozó elvakult gyűlölete és a pogányok szintén hatalomféltésből eredő gyöngesége egyesülnek a sátáni akarattal. Ezt győzi le Krisztus engedelmes istenemberi akarata a kereszten.

A történelemben mindvégig folyik, Isten rendeléséből, a küzdelem az Isten Országa és a Sátán Országa között. A mi dolgunk, mint a Titokzatos Krisztus tagjaié, hogy Krisztussal egyesülten vállaljuk az Isten akaratának teljesítését - a kereszten árán is.

"A nagy Krisztus-keresztnek rádeső
Részecskéjét, az élő Passiónak
Most teljesülő rejtelmes darabját
Vállalni szíved: annyi a tiéd!" (Sik S.:Máglyafüst)

Ha Krisztus Urunk nyomában járunk az Isten Országa és a Sátán Országa között folyó és sokszor saját lelkünkben is belenyúló harc mesgyéjén a Nagy Keresztutat: nekünk is meg kell küzdenünk a Sátán kísértéseivel - a kapzsiság, érzékiség és hatalomvágy, kevélység főszenvédélyeinek vonalán. S ugyanakkor, mint Jézusnak is,

nekünk is kétfrontos küzdelmet kell vívnunk saját oldalunk és a szembenálló oldal felé...

Rettentő sors! Az egyik fél világ
Felfalni készül a fél másikat:
Testvéreid egyformán mind a ketten,
És egyképp ellenük kell mondanod,
Mert a Krisztust feszítik mind a ketten,
Te mind a két pogánynak idegen!" (Sik:Máglyafüst)

És vállalnunk kell megnevezést, az elhagyatottságot a legszűkebb környezetünk részéről is, mint Jézusnak...

Mindezeket a szempontokat figyelembevéve elmélkedjünk Krisztus Urunk keresztutjának állomásain, az "élő Passióra" gondolva, mit mond nekem - itt és most - a Titokzatos Krisztus tagjának, egy-egy állomása.

Az elmélkedések beosztása lelkinapon:

I. Veni Sancte. Bevezető elmélkedés.

II. 1-4. stáció, közöttük 5 perc szünet. Marmion apát imája.

III. 5-9. " " " " " Loyolai Szt.Ignác imája.

IV. 10-14. " " " " " Felajánló ima, Te Deum.

I.állomás: Jézust halálra ítélik

V.Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged!

R.Mert szent Kereszted által megváltottad a világot!

I.Jézus ott áll birái előtt... Tanítványai elhagyták... Öntudatosan megvallja: Te mondad, hogy király vagyok! Pilátus kérkedő fenyegetésére nyugodtan válaszol: Semmi hatalmad nem volna fölöttem, ha onnan felülről nem adatott volna... S mivel Isten megengedte, elítélik...

II.Nekem is meg kell vallanom, hogy keresztény vagyok, "krisztusi":Krisztushoz tartozó. Elsősorban életemmel. "Tanuim lesztek!" mondotta menybemenetelekor utolsó kívánságaként az Ur! Gondoljunk vissza a Perrin-napló megkapó karácsonyi elmélkedésére: "Mi megtettük a boldogító felfedezést - írja a börtönből kinti társainak, utalva a karácsonyi öröme, - hogy az Atya szeret minket, de Krisztus azért jött, hogy az embereknek világosságuk legyen, hogy mindnek legyen karácsonya. Minden jóakaratu embernek joga van hozzá. S amit az Atya akar... a nagy feladat, ami a századok fölött lebeg, az egész világnak az egész emberiségnek üdvössége. Ezt sem az Atya, sem a Fiu egy percre sem vesztették el a szemük elől, s erre nézzünk mi is Velük mindenekelőtt. S ez ma könnyebb számunkra, mint valaha. Százával vannak körülöttünk azok a jóakaratu emberek, akik még várják Krisztus kinyilatkoztatását... Mindezek az emberek várják a világosságot. S az Isten nem fog hozzájuk angyalokat küldeni, az Isten nem fog csodát tenni: általunk kell, hogy megismerjék Krisztust vagy sohasem fogják megismerni... Mi fogjuk nekik kinyilatkoztatni Krisztust éle-

tünkkel és szavainkkal és nekik joguk van mirőlunk megítélni a kereszténységet!" Nagy felelősség rajtam... De nagy lehetőség is előttem...

Arra is sor kerül, hogy szavaimmal is nyíltan meg kell vallanom; ha illetékesek, ha hivatalosan kérdezik, ez feltétlen köteltségem. Ne lapítsak: ez gyakorlati hitetlenség. Ha igazán hívő vagyok, büszke öntudattal, fölényes nyugalommal vallom magam Krisztushoz tartozónak. Részvétem azoké, akik nem látnak: akár mert természettől vakok, színvakok, akár mert természetfölötti világot nem látják: hitetlenek. Nem felejttem, hogy a hit kegyelem dolga. Ők még nem kapták meg, amit én megkaptam. "Hitemet sohasem szabad megtagadnom, de megvallanom nem kell mindig" - tanultam a középiskolában, s ezt manapság nagyon gyakran hallom. Igaz: "nem mindig," de ez nem jelentheti, hogy: "itt és most sohasem!" "Jaj a botránkoztatónak! Mindez persze nem jelenti, hogy kell vagy szabad tüntetnem hitem fitogtatásával, tüntető megvallásával hitetlen környezetben. Véssem szivembe Szentatyánk szavát: "Ma nem hitvitázókra van szükség, hanem tanúságtevőkre!"

Mindezt egybevéve: életem és szavaim nem lapitást mutassanak, nem az elvi ellentétek elkendőzését, hanem határozott megvallását hitemnek, elveimnek, de a személyi ellentéteknek szeretettel való áthidalását, enyhítését. Sajnos a gyakorlat ellenkezőt mutat: elvi engedékenységet és személyi gyűlölködést... Mily más ezzel szemben Szt. Ágoston eszménye: Légy ellenfele a tévedésnek, bűnnek, de a tévedőt, a bűnöst szeresd! - Ez gyakorlatilag is jól beválik, mert a másik fél is jobban megbecsüli a nyílt színvallást, mint a lapitást - s ha szakmai munkánk kifogástalan, sőt mintaszerű, magatartásunk kollégiális, hitünk megvallása miatt nem veszítjük el kenyérünket, legfőljebb vezető -, vagy jobb pozíciókat. De különben is: Mit használ, ha az egész világot megnyerjük, lelünknek pedig kárát valljuk? Ezt most nem szóval,

hanem életünkkel kell mondanunk!

Amikor belátom, hogy sohasem volt alkalmasabb az idő tanuságtételre, mint a mai - a hitetlenség sötétjében a hit fényének és a gyűlölet fagyában a szeretet melegének messzire hat fénye-melege - megrémülök attól, hogy mennyi lehetőség van a botránkoztatásra. És jaj a botránkoztatóknak! Én ne hamisítsam meg, ne takarjam el, ne utáltassam meg Krisztust azzal, aki nélkülem tán megismerte és megszerette volna, - amint keserű önváddal mondja magáról Mauriac egyik regényhőse.

III. Gyakorlati alkalmazás:

H á z a s s á g b a n élek, vagy erre készülök: Tudatosítottam-e, hogy mit jelent arany száju Szent János szava: "A család Egyház kicsinyben." Arról sokat hallani, hogy a szülők a Teremtő Isten munkatársai. De arról már kevesebbet, hogy a Megváltó és a Megszentelő is. A család kegyelemkiosztó közösség. Hitvestársammal együtt építjük a Titokzatos Test alapsejtjét, testileg-lelkileg, természeti és természetfeletti síkon: A keresztény házassági szeretet célja, férj és feleség Istenben való egysége: egymást Istenben és Istent egymáson keresztül kell szeretnünk. A házasság szentségi kegyelme által a hitvestársaknak Kegyelemhordozóknak és kegyelemközvetítőknak kell lenniük egymás számára és a gyerekek számára. Erre gondoljak, amikor vizsgálom é l e t e m b e n, azaz inkább házaseletünkben, hogyan teszek, teszünk tanubizonyosat Krisztus mellett.

A z e v a n g é l i u m i t a n á c s o k követését vállaltam, de szerzetesi közösség nélkül élek a világban. Ezekre gondoljak: Isten iránti szeretetből elsza-

kadtam a világtól, hiséget esküdtem Istennek, meg nem osztott szivemből, életemet tettem az áldozati oltárra. Szegénységet fogadtam, hogy elszakadjak az anyagtól, a leginkább lehúzó kolonctól. Szüzességet fogadtam, hogy osztatlan lélekkel csak Istent szeressem. Ő töltsen be egész valómat. Benne találjam személyiségem kiegészülését és beteljesedését és lelki atyaságban-anyaságban neki "szüljek" új lelkeket. Engedelmséget fogadva meghoztam az akarat áldozatát, lemondtam szabadságomról, hogy Isten rendelkezze velem /előljárom utján/. Radikális Krisztus-követést fogadtam és ezzel a legnyomatékosabb tanuságot vállaltam Krisztus mellett. Ebben egykor a közös élet kerete volt hivatva segíteni. De néha a formától elfeledtük a lényeget. Most keret nélkül gyakorolva az evangéliumi tanácsokat valósíthatom a lényeget: a gyakorlati Krisztus-követést és ezzel példát adhatok a tanuságtételre. Vajjon adok is?

Végül h i v a t á s b e l i kötelességeimre, feladataimra, lehetőségeimre gondolok.

Párperces c s e n d e s e l m é l k e d é s.

IV. I m a t á r s a l g á s.

XI. Pius pápa imája Krisztus Királyhoz. ("Uram Jézus Krisztus, vallom, hogy Te vagy a világmindenség Királya...") Vagy:

Szent Bernát: "Ujjongás Jézus Szentséges Nevére." ("Jézus édes emlékezet...")

Vagy Prohászka Ottokár imája: "Légy a mi víziónk, dicsőséges Krisztus..."

Könyörülj rajtunk Uram! Könyörülj rajtunk!

És a tisztítótűzben szenvedő lelkeken. Amen.

II. állomás: Jézus vállalára veszi a keresztet

Imádunk Téged Krisztus...Mert szent Kereszted...

I. Az Ur Jézus öntudatosan megfogja, magára veszi a keresztet, azt a keresztet, amely összekötő hid lett Ég és Föld, Isten és ember közt. E hidat meg kell járnia minden követőjének, testvérének. Épp ezzel kezdődik az Ő követése: "Aki utánam akar jönni, vegye fel keresztjét minden nap és kövessen engem"...A töviskoronás Főnek nem lehet elpuhult tagja. (Szent Bernát).

II. Vajjon fölveszem-e én is naponta? Elmélkedjem egy kevéssé a keresztről, ez áldott fáról, üdvösségünk szent jeléről: Merőleges ága az Ég felé mutat. Ez figyelmeztessen az Istenszeretet parancsára, az első főparancsra. A felső ág, amelyre Üdvözítőnk Fejét hajtotta arra figyelmeztessen, hogy naponta megadjam a dicsőséget Istennek. Meghódolok-e neki? meghajtom előtte - legalább lélekben - térde-met naponta? Szánok-e időt az imádságra? /reggeli, esti ima, szentmise, illetve szentséglátogatás, elmélkedés, rózsafüzér! / Az alsó ág lefelé mutat: figyelmeztessen természetes, hivatásbeli és állapotbeli kötelességemre, lelkiismeretes és pontos munkára. Továbbá arra, hogy ellenemondva szenvedélyeimnek, az alsóbb, természeti embert a természetfölötti ember uralma alá hajtsam: önmegtágadás, vezeklésül az állapotbeli nehézségek és adódó kellemetlenségeknek zokszó nélküli türése, böjt (a felmentéssel nem kell élnem!)...

A vízszintes ágra szögelték Jézus Két kiterjesztett karját, amelyekkel szerelmes Szívére ölelte a világot. Ezekkel nyul át azon a határozott választvonalon, mesgyén, amelyet időben és térben vont meg: Vele vagy ellene! Szeliden és türelmesen vonzó,

alázatosan szolgáló szeretetével vonzza, hívja a jóakaratuakat, közömböseket: Jöj-jetek hozzám mindnyájan... És irgalmas megbocsájtó szeretetével várja vissza a té-kozló fiukat, s igéri bocsánatát hetvenhét-szer is, sőt az utolsó pillanatban is a jobb latornak... E vízszintes ág figyelmeztessen naponta a felebaráti szeretet pa-rancsára. Egyik ága barátaim felé mutat, akik velem egyetemben szintén gyarló em-berek, s az Apostollal int: Legyetek béketűrők, nyájasak, viseljétek el egymás ter-hét! A másik ág ellenfeleim felé mutat: "Szeressétek ellenségeiteket: jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnék és imádkozzatok üldözőitekért és rágalmazóitokért, hogy fiaik legyetek Atyátoknak, ki mennyekben vagyon, ki napját felkelti jókra és gonoszakra, s esőt ad az igazaknak és a hamisaknak." Igazságának és szeretetének napját is, kegyelmének esőjét is... Ezért imádkozzam. Minden testvéremet Istenért és Istenben kell szeretnem: "Szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket... arról fogja megismerni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretettel vagytok egymáshoz..."

III. Gyakorlati alkalmazás:

H á z a s s á g b a n...: Dicsőség Istennek: Szentéllýé tehetem családi ott-honomat. Teszem is? Időt is szánok Istennek az idő Urának? Vagy csak pillanato-ka-t, időmorzsákat? Közös családi ima gyermekeimmel... Közös lelkiismeretvizsgá-lat hitvestársammal... Közös vasárnapi mise. Közös olvasás a Szentírásból, lega-lább vasárnap. Hitem fejlesztésére naponta lelkiolvasmány. - Családi állapotbe-li kötelezségeim (p.o. háziasszonyi munkám) fáradságait, nehézségeit folyton hán-y-torgatom, vagy szívesen végzem? A szenvedést vezeklésül ajánlom fel? Szórakozásban, élvezetekben mértéktartók vagyunk? Sőt időnkint önmegtagadók is? Hivatási munkámat

szakszerűen végzem? Tudom, hogy a keresztény ember sem nem "lazsál", sem nem "szabotál", hanem Isten jelenlétében Istennek és testvéreinek dolgozik? Bőjtölök? legalább gondolok arra, hogy asztalom olyan oltár legyen, amelytől időnként (pl. a böjtben) nem kelek fel anélkül, hogy egy kis áldozatot ne hoznék? Töröm magam, hogy ellenszenves rokonaimhoz (após, anyós stb.) kedves legyek? Gyermekeimhez türelmes vagyok? Hitvestársamhoz akkor is gyöngéd, ha a természetes reakció más volna? Táplálók haragot családom rosszakaróival szemben? Imádkozom értük és minden ellenségemért?...

A z e v a n g é l i u m i t a n á c s o k követésében...: Dicsőség Istennek: Jelentős időt szánok-e áldozat árán is Istennek, lelkemnek? Napom központja a szentségi Jézussal való találkozás: lehetőleg szentmisén, szentáldozáson, kivételes esetben csak szentáldozásban; nagyritkán - szolgálati akadályoztatás esetén - csak szentséglátogatásban? A szerint választom állásomat, hogy ezt a szilárd pontot biztosithassam? Elsőrendű szemponton ez, amelyért áldozatot is kell vállalnom? Elnékedés alól nem mentem fel magam? Fohászok? Isten jelenlétében dolgozás? Rózsafüzér utközben? Példás munkaerő vagyok? Passzióval vagy unottan dolgozom? Egész lélekkel? Jókedvűen is? Isten a jókedvű adakozót szereti! Vezeklés? Bőjt? Én is felmentem magam, amikor buzgó világiak nem élnek felmentéssel? Napirendemet betartom? Gazdátlan félórák, tere-fere? Szeretet testvéreim iránt: Imádkozom rendszeresen testvéreimért? elöljáróimért? Növendékeimért, lelkigyermekeimért? Betegekért, rabokért? Mutatok-e érdeklődést környezetem gondjai, bajai iránt? Baráti segítség vagy legalább is résztvevő együttérzés? Betegeket látogatok-e? És a munkában testvéri segítség? Imádkozom az ellenségeimért? Tompítom személyes szeretettel az elvi ellentéteket? Irtom környezetemben a bosszu és a gyűlölet szellemét?

Végül h i v a t á s b e l i kötelességeimre, feladataimra, lehetőségeimre gondolk. - Párperces c s e n d e s e l m é l k e d é s.

IV. I m a t á r s a l g á s. Az életté váltott keresztény elvek tesznek bennünket igazán keresztényekké, "krisztusiakká" - akkor a kereszt a dicsőség fája lesz a mi számunkra is. Ily lélekkel imádkozzuk a "Vexilla regis" himnuszát:

"Fönnen lobog királyi jel
Keresztfa titka ünnepel,
Melyen az élet halni szállt
S megtörte holta a halált.

Kegyetlen láncza verte át
Gonosz vasával oldalát.
S mely szennyet, vétket eltörölt,
Belőle víz és vér ömölt.

Az ősi jóslat itt betelt
Mit a hű Dávid énekelt:
Az Ur - halljátok nemzetek! -
Kereszten trónol köztetek!

Rajtad tündöklék drága fa
Királyi vérnek bibora.
Ó választott jeles faág,
Ki szent Testét karoltad át!

Világ bűnének zálogát
Boldog karjaid hordozák,
Az ellenség gonosz fejét
Megváltónk rajtad zuzta szét.

Üdvözlégy kereszt, szent remény
A Szenvedés ez ünnepén.
Kérünk kegyelmet adj nekünk,
Add vétkünkért vezekleniünk.

Szentháromság dicsérjenek
Üdvösség kutja, mindenek!
Legyen győzelmiünk, add meg ezt
A diadalmas szent Kereszt. Amen.

Könyörülj rajtunk... És a tisztítótűzben...

III. állomás: Jézus először esik el a keresztt alatt

Imádunk Téged Krisztus...Mert szent Kereszted...

I. A gyöngé, finom vállak nem bírják el a nehéz, durva összeácsolt gerendákat, a súlyos keresztet... A lélek kész, de a test erőtlen, mondotta...

II. Nálunk megfordítva szokott lenni. A lélek erőtlen, még nem erősödött meg az isteni életben. Még nem gyürte le eléggé, nem hajtotta a szolgaságba alsóbb énjét. És az önző, kapni akaró természeti embert nem alakította át még természetfölöttivé, krisztusi emberré, önzetlenül szeretővé, adni akaróvá.. Szent Pál is érezte a kettősség kinját, de megsanyargatta és szolgaságba vetette alsóbb énjét, mert hallotta a biztatást: Elég neked az én kegyelmem... És meg volt győződve arról, hogy mindent megtehet abban, Aki megerősíti őt! Istenben bízott, nem saját magában: alázatos volt.

Ez az állomás az alázat próbája. Mi is elesünk, ha önmagunkra nézünk, ha elbizzuk magunkat. Tulságosan fennen hordjuk a fejünket és így nem vesszük észre a lábunk előtt heverő követ és megbotlunk benne. (H.Ghéon). A keresztyén alázat: hívő önismeret. Szent Terézia még tovább megy: alázat: igazság. Reálisan látjuk magunkat. És azt, hogy minden értékünk Istentől van. Hogy mindenestül Tőle függünk: "Ecce ancilla Domini..." (Íme az Ur szolgáló leánya) Az Ő segítsége nélkül nem megyünk semmire. De kegyelmével mindenre! Csak fenntartás nélkül hajoljunk meg és mondjuk ki a nagy "Fiat"-ot. Legyen meg a Te akaratod! Elestem, mert csak önmagamban bízam, most felkelek, mert csak Benned bízom! S ha kimondtam: Legyen meg a Te akaratod!, bízhatom is. Halalom: Bizzál fiam... bizzál lányom, Én legyőztem a világot!- De nem elég csak megindulni az alázat útján. Haladni kell az alázat lépcsőjén fölfelé. Az még csak első fok, hogy tisztán látom és beismerem hibáimat, a lelkiéletben haladóknak szívesen el

kell tőrniök, hogy mások is lássák, sőt ki is mondják hibáikat, s e szerint is bán-
janak velük. Az már a tökéletesség fokára jellemző, ha kívánják ezt...

Az alázatnak van egy gyönyörű virága: az alázatos lélek, szívesen szolgál és engedelmeskedik. Jézus is engedelmeskedett szüleinek, és azt mondta: szolgálni jöttem nem kiszolgáltatni. És engedelmeskedik az Atyának. Mintaképünk, a Szűzanya, az alázatosság örök igéi után - "Ecce ancilla Domini" - szerető szívéből hozzáfűzte az engedelmesség halhatatlanná lett jelszavát: "Fiat mihi secundum Verbum tuum: Legyen nekem a Te Igéd szerint!"

Engedelmeskedem Krisztusnak, Helytartójának, a látható Főnek. S akiket maga helyett rendelt: Aki titeket hallgat, engem hallgat. Egyházi előljáróimnak. Püspökömnek. Lelkiismereti téren lelkiatyámnak. S egyre jobban hallgatok a lelkenben szóló Szentlélek Urísten szavára. Elnélkedve olvasom a Szentírást, az Ő szavát figyelem, mit mond neken. Figyelemmel vagyok a Szenthagyományra, az Egyház ősi tanítására. Ma ez praktikusán azt jelenti: Szomjas lélekkel olvasom a pápai enciklikákat, amelyek az ősi hagyományos tant - egyházatyák, egyháztanítók, zsinatok, előző pápák tanításában - és korszerű értelmezését, kifejtését, alkalmazását is hozzák. Számomra mindig Róma szava a legfőbb tekintélyű megnyilatkozás! Ez sajnos "az Alpokon innen" a jozefinizmus hatására minálunk nem mindig volt így...

III. Gyakorlati alkalmazás:

H á z a s s á g b a n...: "Asszonyok engedelmeskedjétek férjeiteknek, mint Krisztusnak" - int Szent Pál. Ha asszony vagyok, próbáltam ezt szósz szerint venni ma is. Ha férj vagyok, gondoltam-e felszólításnak komoly előfeltételére és súlyos felelős-

ségére, amely reám hárul? Én is mindig a Mennyei Atya akaratát tartom szemem előtt, mint Krisztus Urunk? Érzem annak a felelősségnek súlyát: családomban Krisztusként parancsolok? Gondolunk arra életünk minden percében és vonatkozásában, hogy nem hagyjuk ki Isten akaratát, sőt ez az egyedüli zsinórmértékünk? Ő az Ur! Mindenütt és mindig: konyhán és dolgozószobában, hálósobában és ebédlőben... S, ha ezt realizáltan magamban, fogok tudni parancsolni a gyerekszobában is. Neki nevelek, vagy magamnak?

A z e v a n g é l i u n i t a n á c s o k követésében...: Tudatosítottam-e magamban, hogy az alázat az erények alapja? Igyekszem-e az alázat útján fölfelé? Szívesen eltűröm-e, ha mások felhánytorgatják hibáimat és e szerint bánnak velen? Tudom-e kívánni is ezt? Sok törekvés van-e még bennem önző, egyéni akaraton érvényesítésére - amiről lemondtnam, amikor az áldozati oltárra tettem akaratomat? Isten helyettesét látom előljáróimban? Most, mikor a szerzetesi közösség kerete elmaradt és a rendszeres parancsolás - csináltam magamnak olyan keretet, belső várat, hogy a szellen tovább éljen bennem? Elmélkedem-e rendszeresebben az eddiginél, hogy most magam, közvetlenül lássam Jézus példáját és jobban meghalljam a Szentlélek szavát lelkenben? Gyakorlom az engedelmisséget az állapotbeli kötelességeim vonalán? Zúgolódás? Készséges engedelmisség? Mintaszerű hivatásbeli, állásbeli munka? Határozottan elutasítom a "lazsálás", "szabotálás" kísértéseit, szellemét?

Végül h i v a t á s b e l i kötelességeimre, feladataimra, lehetőségeimre gondolkodom. - Párperces c s e n d e s e l m é l k e d é s .

IV. Imádság: az alázatos bizalom imája.

A mélységből kiáltok Uram Hozzád!
Mindenható, halld meg szavam!
Legyen füled figyelmezőssel
Könyörgésem szavára én Uram!

Ha felrovod a vétkeket, Uram,
Ki áll meg akkor előtted, Uram?
Am a bocsánat Tenálad vagyon,
Törvényedért Benned bizakodom.

Bizom az Urban, bizik én szivem:
Igéjében igen reménykedem
Jobban eped lelkem az Ur után,
Mint éji ór a virradat után,
Mint éji ór a virradat után.

Bizzál az Urban, Izrael,
Mert Nála van a kegyelem
S a váltság nála bőségében lakik,
És ő megváltja Izraelt
És megbocsátja minden bűneit.

(129.zsoltár: Sik S. ford.)

Könyörülj rajtunk, Uram... És a tisztítótűzben szenvedő lelkeken...

IV. állomás: Jézus édesanyjával találkozik

Imádunk Téged Krisztus... Mert szent Kereszteddél...

I. Két tekintet mélyed egymásba... Az egyik azt mondja: Anyám! Mennyei Atyám akaratát teljesítem! A másik azt feleli: Fiam! most is mint mindig azt mondom: Ime az Urnak szolgáló leánya, legyen nekem a Te Igéd szerint!... A megtartó, erősítő, biztató, bátorító – természetfölötti szeretet állomása ez. Ide járjanak elmélkedni, tanulni anyák és hitvesek, szülők és nevelők, vezetők és előljárók, nehogy illethesse őket Szent Ágoston vádját: Ha rosszul szerettél, akkor gyűlöltél. Ha rosszul: önzőn, magadnak visszatartva, nagyonis emberi, természeti gondolkodással szerettél, akkor gyűlöltél. Mert, akkor nem tudtál Isten dolgával, hanem csakis ember dolgával gondolni, amint Jézus szemére hányta Péternek, amikor a Sátán eszközévé válván – kísértésnek engedvén – lebeszélte őt a szenvedésről, küldetésének kereszt árán is való vállalásáról. (Mt.16,23) Ezt igazítja most helyre Szűzanya, akinek pedig legtöbb oka lett volna lebeszélni Gyermekeit, ha emberi, természetes módon gondolkodik.

II. Már a pogány világ is mutat példát a nem visszatartó, hősiességre nevelő szeretetre, a spártai anya példáját. Hadbainduló fia pajzsára mutatott: vagy ezzel vagy ezen! De igazi területe ennek a lelkiületnek a keresztény agapé, a természetfölötti szeretet. Ez az Ujszövetség nagy ajándéka. Szent Blanka azt mondta fiának: Inkább holtan lássalak, mint halálos bűn állapotában! Az ősegyházban a vértanúk kihallgatása, vallatása, kinhalála nyomán nem pánik, nem visszahuzódás következett be, hanem a kihulló vér új, meg új hit magva lett... Az ujkori naturalista-nacionalista rontás, fertőzet – minálunk a jozefinizmus átkos öröksége – megpróbálkozott a keresztmentes kereszténységgel: lebeszélni a keresztről, kikapcsolni esetleg átmen-

tileg... Leszrofolni a mértéket, gyakorlatilag a tökéletességre törekvés kötelezettséget "átlócsölte a papokra, szerzetesekre". (P.Hunya) A kitűnő, francia aszkétikus író, P.Plus "megrostált kereszténységnek" nevezi ezt: "Evangéliummal fűszerezett becsületes sztocizmus, amely a kortársaknak nem nagyon mogorva és a hithirdetőknek nem nagyon kényelmetlen... És jaj a tulzóknek...!"

Sokszor a szülők a természeti szeretet elfogultsága következtében, vagy néha szerzetes előljárók megcsontosodott helytelen hagyományok, vagy előítéletek következtében lebeszélnek a hősiességről, magasabb lelki igényekről, áldozatvállalásról - s vannak, akik tévesen erre alkalmazzák az elvet, hogy többet ér az engedelmesség, mint az áldozat, és legfőbb kincs a béke. Ebbe a természeti gondolkodásba csap bele kijózanítólag az Ur Jézus félreérthetetlen szava követőihez: "Nem békét jöttem hozni, hanem szakadást... Meghasonlik az atya a fiu ellen, a fiu atyja ellen, az anya a lány ellen és a leány az anyja ellen." Bár a végső cél, hogy "egyek legyenek", de az ut odáig lehet átmeneti szakadás. Ha a gyermek rátalált Krisztusra, ha világosan hallja a Szentlélek feljebb és beljebb hívó szavát, akkor nem ő hagyja el a megtalált szilárd utat, partot, hanem erősen megvetve lábát, szinte görcsösen ragaszkodik Krisztusához, odaimádkozza, visszaimádkozza és példájával is igyekszik vonzani a Krisztushoz még teljesen meg nem tért testvért, szülőt.

Nem csak visszatartani nem szabad, hanem erőszakosan irányítani sem. Az Ur Jézus figyelmeztet: E világ nagyjai "hatalmat gyakorolnak" és "nem így lesznek ti köztetek: hanem aki első akar lenni köztetek, az lesz a ti szolgátok: miként az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon."(Mt20,28) Sok lakóhely van Mennyei Atyánk házában. Ne szabjuk meg neveltjeink haladásának,

szárnyalásának fokát, csak irányát: Krisztus. Legyetek tökéletesek! És járjunk előttről példánkkal. Hivogassuk őket, mint a sas a fiókait. És örüljünk, ha tul-szárnyalják elképzeléseinket. "Ne nekünk, Uram, ne nekünk, hanem a Te Nevednek adj dicsőséget!" (Zsolt.113,1).

III. Gyakorlati alkalmazás:

H á z a s s á g b a n...: Védekezem-e tudatosan a helytelen, az u.n. "majomsze-retet" veszélye ellen? Több gondom van gyermekem szellemi fejlődésére, mint a tes-tire? Egyforma gond fordítandó ugyan rá, de ösztönszerűleg több irányul az utóbbi-ra, azt kell tudatosan kiegyenlíteni. Ugyanigy: Még több gondot fordítok a lelki-kegyelmi fejlesztésre, mint a szellemire? Formálom benne a Krisztus-képet? Igyek-szem gyermekeimben nagy közösségi, szolidáris, szociális érzéket nevelni? Először testvéreik, szülőik irányában. Azután mások felé: szomszédok, iskolatársak, szegé-nyek. Magamat állítom oda eszményül vagy Krisztust? Ha nagyobbak, együttthaladunk a közös eszmény felé? Én is vallom: "Legyen minden magyar utód külön ember, mint apja volt?" Készülök arra, hogy gyermekem pályaválasztása, majd családalapítása so-rán ne az én akaratomat keresssem, hanem Isten akaratát, gyermekem javát? Inkább e-lőre irányítani, mint elkésve erőszakolni!

A z e v a n g é l i u m i t a n á c s o k követésében...: Tudok Krisztus szelleméhez vezetni? Szolgálva? Egyetlen vágy él bennem: Krisztus-hoz vezetni neveltjeimet, a rámbizottakat? Eléggé vizsgálom magam, hogy nem csu-szik-e bele intézkedéseimbe az én szempontjaimból: nagyonis természeti, s nem a Krisztusi szempontból? Nagyon is rokonszenv, ellenszenv? Egyéni izlés, egyéni el-képzelések? Jelszavam mindig: excelsior, fölfelé? És mondhatom:utánam! vagy csak:

előre? Nem avatkozom be a rámbizottak lelki ügyeibe? Vagy munkájuk módszerébe? A nevelő megmutatja az eszményt, segíti a kezdő lendületet, de boldog lehet, ha neveltje tovább halad, felülmúlja elképzelését. A sas se pányvázza ki sasfiókait! Legyek minél nagylelkibb! S több szeretet! Atyákat, anyákat és nem pedagógusokat! Tisztelen alárendeltjeimben Isten teremő gondolatát? Az Igazságot? Igazságos vagyok? Erős vagyok a legnagyobb kísértéssel, a hatalom kísértésével szemben? Keresem a hatalmat? Tulságosan ragaszkodom hozzá? Résen vagyok a hamis engedelmesség kísértésével szemben, amikor ui. nagyonis természeti, emberi szempontból helytelenül akarnak megóvni az apostoli élet áldozataitól? Megteszek-e mindent függetlenségem megóvására családommal szemben; külön lakom-e? Vagy ha elkerülhetetlen az együttlakás, megőrzöm-e függetlenségemet fogadalmaim vonalán?

Végül h i v a t á s b e l i lehetőségeimre gondolok. - Rövid e l m é l k e d é

IV. I m a t á r s a l g á s :

Uram Jézus, megtestesült Ige, hiszem, hogy Isten vagy: "igaz Isten az igaz Istentől". Nem látom istenségedet, de hiszem, mert Atyád mondotta: "Ez az én szeretet Fiam". És mivel hiszem, egészen rendelkezésedre akarom bocsátani magamat, testemet, lelkemet, ítéletemet, akaratomat, szívemet, érzelmeimet, képzeletemet, minden erőmet. Azt akarom, hogy megvalósuljon bennem Zsoltárosod szava: "Lába alá vetettél mindeneket". Azt akarom, hogy te légy a fejem, evangéliumod legyen világosságom, akaratom vezérem. Gondolataim a te gondolataid legyenek, hiszen te vagy a tévedhetetlen igazság! Minden cselekedetem tebenned valósuljon, hiszen te vagy az egyetlen út, mely az Atyához vezet! Nem keresem örömemet akaratomon kívül, hiszen te vagy az élet forrása! Végy egészen birtokodba, Szentlelked által, Atyád dicsőségére! Amen.

(M a r m i o n apát imája)

V. állomás: Cyrenei Simon segít vinni a keresztet

Imádunk Téged Krisztus... Mert Szent Keresztet...

I. Fáradtan tér haza munkájából Cyrenei Simon, hogy éhségét csillapítsa és megpihenjen. Most pedig arra kéri, hogy egy elítéltnak segítsen. Felháborodottan tiltakozik: semmi köze hozzá. Vigye akinek kötelessége. Akkor a katonák kényszerítik, nem akarják, hogy Jézus végleg összeessen az uton. Simon zugolódva enged. De a hagyomány szerint ránéz Jézusra és ettől kezdve könnyű lélekkel viszi terhét...

II. A naturalizmus mellett a másik nagy rontás a keresztyénségen az ujkorban a renaissanceval fellépő és a liberalizmusban tetőződő individualizmus. Szabadjára engedett féktelen önzése a természetnek. Vajjon őrzője vagyok-e öcsémnek? - kérdi Kainál. Kivész a közösségi érzés. A Krisztusban való testvériség, az egy testhez tartozás tudata. Az egymásért való felelősségérzet. Oda jutottunk, hogy nem tartottuk illendőnek más magánéletébe avatkozni. Krisztus ugyan meghagyta, hogy elmenvén tanítsunk minden nemzetet... és tanúi legyünk a föld határáig. Mégis 1900 évvel a Megváltó kereszthalála után csak a világ egyhatoda tartozik egyházához, kétharmada pedig nem is ismeri tanítását. A nagy missziósparancsot staniolpapír és bélyeggyűjtéssel, négergyermek-perselyfillérekkel gondoltuk teljesíthetni... Mert az Egyház dolga a papok és szerzetesek (az "egyháziak") gondja lett. Ekkor jött a nagy XI. Pius pápa totális mozgósítása és a lelkek harcába toborozta a világi hiveket is, azokat, akik a Titokzatos Test valódi eleven tagjai... Ezt a hívást újra meg újra megismételte Szentséges Atyánk XII. Pius pápa is.

Akinek fülei vannak a hallásra, hallja meg. Isten nem alkalmaz kényszert, Krisztus is szeliden hívott, az Egyház sem gyakorol kényszert. De a Szentséges Atyán ke-

resztül hív minden jóakaratu hívót, akin a keresztség szent jegye ragyog, s így részese Krisztus papságának is és akit a bérálás kegyelme felkent a harcra: érezzen és vállaljon Vele szolidaritást és segítsen! Szívesen és önként! Nézzen a szenvedő Megváltóra, Akit milliók nem ismernek... "Mi ketten együtt jó munkát végezhetnénk - susogja Jézus és azokra szegényekre mutat - Nélküled azok közül sokan elkárhoznának. Akarsz nekem segíteni? Igen Uram számíts rám: - ígérem." (P.Plus ifjummunkás-elmélkedéséből) Én már nem tudnám mondani a káini kifogást... Érzem és vállalom a felelősséget öcsémért, hugomért! Megértettem Godin abbé példája nyomán, hogy nem csak az a gyilkos, aki a szakadék felé robogó soffőr autóját nem figyelmezteti, hanem, aki a kárhozatba rohanó testvérét nem rántja vissza! Hogy van lelki életmentés és elsősegélynyújtás is! Az irgalmasságnak lelki cselekedetei! Tudom, Suhard biboros szavából, hogy a kovász csak a lisztben fejtheti ki hatását, nem fűrészpörban: tehát alkalmassá kell tenni a talajt az Evangélium befogadására. El kell végezni az alapvető szociális feladatokat, megszüntetni a lélekölő testi nyomort! S azoknak, akik fogékonyak: életükkel megmutatni Krisztust! Erről már elméltünk. De továbbmenően: belevinni a közéletbe, hivatási munkába Krisztus szellemét. A Szentatya mondta a feltalálónak: Minden találmány egy-egy újabb tartomány, amelyet hozzácsatoltok Krisztus királyságához. És biztosítani az Egyház működési lehetőségét. A papsággal karöltve dolgozni a lelkek megmentésén! A papságtól átvállalni minden munkakört, amelyhez nem kell a papi, szentségi hatalom! Az aratás sok, a munkás kevés. És sok-sok ima a lelkekért...a küzdőkért! Igen Uram, számíts rám!!

III. Gyakorlati alkalmazás:

H á z a s s á g b a n...: Sokat gondolok arra, hogy a házasság szentségében annyira egygyé váltunk hitvestársammal, egymáson keresztül annyira Krisztushoz kapcsolód-

tunk, hogy egymás nélkül nehezen üdvözülhetünk. Hogy egymás lelkéért legalább annyira felelünk, mint testéért. És közösen gyermekeinkért. Gondoltam arra eleget, hogy gyermekeinket a családi szentélyünk fényénél és családi tűzhelyünk melegénél a hit fényével és a szeretet melegével is annyira át kell világítanunk és melegitenünk, hogy egész életünkre jusson kint a hidegben, sötétben is? Hogy magukkal vigyék leendő családjukba? Az én házam, az én váram, mondták a régiek. Ezt mi csak annyira érvényesíthetjük, hogy védekezzünk a káros behatások ellen. De szeretetben nyitvaállunk a közösség számára. És együtt dolgozunk más családokkal. Felelősséget érzek a lelkekért a családi küszöbön túl is? Nagy családuk az egyházközség! Az igazi családi szentelyem a plébániatemplomom. És legsajátabb hódítási területem: hivatásom köre. Csatloltam már én is egy kis tartományt Krisztus királyságához? Legalább egy kis talpalattai földet? Izes só vagyok, vagy izetlen, eltapósásra méltó?

A z e v a n g é l i u m i t a n á c s o k követésében....:

Gondoltam eleget arra, hogy a szerzetesség épp azért az Egyház ereje, mert a kegyelmi szentsége mellett az evangéliumi tanácsok gyakorlása lehetővé teszi a cselekedetekben valószínű életszentséget is?... Hogy ne legyen kettősség, hanem a kegyelem, a tan és az élet egysége. Izes só, ragyogó gyertya! Gondoltam arra, hogy a keretnélküli szerzetesi élet épp arra jó, hogy a világ fiait és leányait segítsük a só és a gyertya szerepében. Hogy a szerzetesi diaspora legégetőbb parancsa: a mintaszerű, példás tanubizonyosságtétel! Tudom-e, hogy Szentséges Atyánk az összes, még a legszemléltetőbb rendek számára is homloktérbe állította az apostoli felelősséget, hivatást? Vagy sok imával, vagy inával és munkával dolgozni a lelkekért. Mit teszek kallódó testvéreimért? A veszélyben forgókért? Gyermekeinkért?

Végül h i v a t á s b e l i kötelességeimre, feladataimra, lehetőségeimre gondolk. - Párperces c s e n d e s e l m é l k e d é s.

IV. I m a t á r s a l g á s.

XII.Pius pápa imája világi apostolok számára: "Uram, Jézus, Te abban a megtiszteltetésben részesítettél bennünket..." Vagy:

P.Plus elmélkedése: "Nem szeretik Jézust! Nem szeretik Jézust! mondogatta Assisi Szt.Ferenc. Valóban, vajon ilyen lenne a világ sorsa, ha az emberek szeretnék Jézust? Vajon lehetne akkor annyi bűn, annyi gonoszság? Uralkodhatnék az igazságtalanság úgy, mint ma? Napjainkban a fiatalság alig ismeri az Evangéliumot. Félreismeri Jézus tanítását! Ki ismeri Krisztust? Ki ragaszkodik egyházához? Ki tiszteli szent Keresztjét? Ki táplálkozik szent Testével? Ki szt.vérével? A mi Urunknak nem volt szüksége támogatásra, hogy a világot megváltsa és azt megtérítse. Mégis Krisztus leereszkedik hozzánk és kéri mindazoknak a közreműködését, akik készek segíteni. "Fiam, akarsz segíteni nekem?" - mondja most nekem és gyakran beszélt már ily hozzám. "Akarsz velem együttműködni a világ megtérítésében? Mi ketten együtt jó munkát végezhetnénk! Nélküled többen el fognak veszni és sokan nem tudják majd megszerezni a szükséges életszentséget. Pedig mindezt a közvetlen közeledben, műhelyedben, munkatársaid között fog végbemenni. Nézz szét! Akarsz nekem segíteni?" - Igen Uram! Számíts rám!"

VI. állomás: Veronika kendőjét nyújtja Jézusnak

Imádunk Téged Krisztus... Mert Szent Kereszted...

I. A déli tájon, ha pár napig nem esett az eső, egy karaván, egy felvonulás nagy homok- és porfelhőt kavart fel. Így volt akkor is. Jézus szentséges Arcát ki-verte a veríték és a vér is gyöngyözött a töviskorona vágta sebekből: erre rakódott rá az út pora és elégtelenítette a Szent Arcot. "Mindenki látta ezt - olvasom egy elmélkedésben - de csak Veronika szíve mozdult meg. Ő nem fontolgatott mire jó, hisz pár perc múlva újra ellepi az izzadság és újra rárakódik a por; nem aggodott azért, vajon mit fognak mondani az emberek, hogy egy elítélttel vállalt szolidaritást; nem félt attól, hogy a menetet kísérő katonák lándzsájuk nyelével taszigatják majd; ő csak szerető női szívére hallgatott - és megtette azt a kis figyelmes szeretetszolgálatot, hogy letörölje Jézus Arcát, vagy talán csak a kendőjét nyújtsa az Urnak, hogy letörölhesse..." Nemcsak teljes erejéből és elméjéből, de teljes szívéből szerette Jézust...

II. Én is merjek a szívemre hallgatni, ha Krisztusról vagy a Titokzatos Krisztusról, illetve egyik Tagjáról van szó. Istent egész szívemből, teljes lelkemből, minden erőmből akarom szeretni - ne féljek tehát szívemre hallgatni. Ne mindig csak az észre. Nagyatyáink, atyáink az ész büvöltjei voltak, mi a gép igézetében élünk - mégis tudunk a szívünkre hallgatni akkor is, ha Krisztusról, vagy egy tagjáról van szó. Mert akkor ugyanis tudunk, ha földi szereteteinkről és ha magunkról van szó...

A lelkiírók egyhangú tanítása: csak kezdőfoka a lekiéletnek, ha a kárhozát félelmében kerüljük a bünt, s Istent azért szolgáljuk, mert Tőle jót remélünk.

Ez még a szolgálai szeretet állapota . Itt még Istent önmagunkért szeretjük. A haladók fokára jutást épp az jelenti, ha Istent megismerve most már önmagáért szeretjük és szeretetből követjük Krisztust. Nagy Szent Albert ehhez kapcsolódóan állapítja meg a tökéletesség három fokát: 1. Isten iránti szeretetből megvetni a rosszat. 2. Istenért cselekedni a jót, akinek az ember örömet akar szerezni. 3. Csak a Kedvest szeretni... "Legyetek tökéletesek..."

Örömet akarok szerezni Istennek. Örömet szerezni Krisztusnak. Azt, hogy szívvél-lélekkel szeretem Istent, Akit nem látok, azzal mutatom ki, ha úgy szeretem testvéreimet is, akiket látok. Először azokat, akik a testi és lelki családomban legközelebb állnak hozzám. Hibáik, gyarlóságaik, esetleges nagy bűneik ellenére; bűnüket, hibáikat helytelenítem, (ez logikai ítélet, szabad) de őket nem ítéldhetem meg (erkölcsi ítélet), ez Isten dolga. Annál jobban imádkozom értük. Szeretetem gyakorlásának további köre: a tágabb testi és lelki család. Egyházközség, apostoli munkában testvéreim - atyafiság, földieim. Mindezek közül, akik a testileg-lelkileg rászorulóbbak, inségesek, betegek, nyomorgók. Ezekben tudjam Krisztust látni - mint Szt. Erzsébet a bélpoklosban - s épp oly gyöngéden, szívből szeretni. Nem pedig csak "mögötte" látni Krisztust, odavetni az alamizsnát, rongyait...

Ne legyek hideg, rideg azért, mert férfi vagyok. Életem akkor lesz meleg, szép értékes, ha szeretem Istent, eszményeimet, hivatásomat, testvéreimet. Szívvél is. Mint nő, óvatosan hallgassak szívemre a természeti szeretet vonalán, de nyugodtan a természetfölöttin. Szüntelen égjen bennünk a szeretet lángja, amely a Szentlélekkel árad^t szívünkbe. (Róm.5,5) "Ez a láng maga az Élet. Másra nem lehet szükséged, ami más még van egyéb, Nélküle mind nem ér semmit, Mind elolvad, mind elomlik, mind csak tűnő semmiség!" (Szt. Bernát: Amor Sanctus)

III. Gyakorlati alkalmazás:

H á z a s s á g b a n...: Gondolunk arra, hogy családi életünk egészen is ott ragyogjon a szent cél: a keresztény tökéletesség, "Istennel a szeretet által egyesülni"? Sokan tévedésbe esnek és azt hiszik erre csak a világot elhagyó szerzetesek képesek. Aranysházi Szt. János figyelmeztet: Minden ember legszentebb céljához vezető ut: Isten akaratát a szeretet által beteljesíteni. Erre pedig keresztény életünk mindkét formájában a lehetőség megvan. Az esketés szertartása különösen a férjet figyelmezteti a szeretetre, az asszonynak ezt nem tartja szükségesnek a lelkére kötni. A férfi természeténél fogva nem a szív embere. A keresztény férj és apa előtt az Atya és Krisztus szeretete ragyog. "A teremtés munkájában résztvéve a mennyi Atya tükörképe a családban." S a Gondviselő is. "Az apa önmagát ajándékozó szüntelen jószágán, éber és nagylelkű gondoskodásán, gyöngédséggel párosult erején, türelmes nevelő tevékenységén tanulják meg a gyermekek az Istent, mint Atyát szeretni." És a jó Pásztoré: Az apa a családban az, ami a püspök egyházmegyéjében, mondja Szt. Ágoston, arra küldve és kegyelemmel felruházva, hogy a család pásztora legyen... Erre törekszem? Ez az eszmény hevit? Akkor családomé lesz a boldog felismerés: "Lássátok minő szeretetet tanusított az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk és azok is vagyunk!"

A z e v a n g é l i u m i t a n á c s o k követésében...: Öregek, szegények, betegek felé veronikás lélekkel közelítek, mint Sz. Erzsébet? Vagy csak gépiesen lerovok egy kötelességszerű irgalmassági cselekedetet, s a feje fölött elnézve vélem Krisztust látni? Vagy szív szól a szívhez? és Krisztushoz? Igyekszem a rámbizottakra az atyai és anyai szeretet melegét sugározni? Testvérrre, barátira a testvéri szeretet melegét? Ugyanakkor tudatosan vállalom az ígért lemondást a megengedett viga-

szokról, örömről is? Ha adódnak, elmerülök bennük? Ha elesem tőlük, zugolódok? Gondolok másneművel lelki kiegészülésre, holott erről végleg lemondtam? Résen állok-e a tudat alatt jelentkező törekvésekkel szemben? Nem koldulok meleget idegen családi tűzhelynél? Elég elővigyázatosság a részvétben másneműekkel szemben? Elég érdeklődés sajátnemű világi kollégák iránt? És egyéb szerzetek tagjai iránt? Semmi rendi szűkkeblűség, önzés! Töreksem a cél felé, hogy "egyek legyünk"? Érzéketlen, közönyös, "kőből való" - vagy együttérző, meleg, krisztusi a szívem?

H i v a t á s b e l i lehetőségeim... C s e n d e s e l m é l k e d é s .

IV. I m a t á r s a l g á s . "Ments meg Uram!" (Sik Sándor verses imája)

A virágtalan, gyümölcstelen ágtól,
A meddőségtől, lanyhaságtól,
A naptalan és esőtelen égtől:
Ments meg Uram a szürkéségtől!

Édes az ifjak méntás koszoruja,
Fehér öregek aranyos boruja,
Virága van tavasznak, télnek:
Ne engedj Uram, koravénnek!

Csak attól ments meg, keresők Barátja,
Hogy ne nézzek se előre, se hátra.
Tartsd rajtam szent, nyugtalan ujjad,
Ne türd, Uram, hogy bezáruljak!

Ne hagyj Uram, megülednem,
Sem eszmében, sem kényelemben.
Ne tűrj megállni az ostoba v a n -nál,
S nem vágyini többre kis mái magamnál.

Ha jönni talál olyan óra,
Hogy megzökkenne vágyam mutatója,
Kezem kezedben ha kezdene hűlni,
Más örömén ha nem tudnék örülni,

Ha elapadna könnyem a más bűnén,
A minden mozgást érezni ha szünném,
Az a nap, Uram, hadd legyen a végső:
Szabadíts meg a szürkéségtől!

VII. állomás: Jézus másodszor esik el a keresztt alatt

Imádunk Téged, mert szent Kereszted...

I. A Szüzanya biztatott. Simon segített, Veronika gyöngédsége simogató volt, - de olyan hangos a gyülölködő, káromló vagy legalább is részvétlen, érzéketlen tömeg. A szeretett tanítványok nincsenek sehol... Az elhagyatottság és lelki egyedüllét fájdalma, amely a Getszemáni kertben is úgy megülte Jézus lelkét, bizonyára most is közrejátszott az elesésben.

II. Így érezzük sokszor a Titokzatos Krisztus életében is. Oly kevesen vagyunk és megfoghatatlan - kegyelmi és szellemi, erkölcsi - kincsekkel ékeskedünk, büszkélkedünk, ilyeneket ígérünk. Odatul pedig a nagy tömeg nagyonis fogható, reális javak és kincsek ígéretével hangoskodik. A kísértés perceiben ezt a mérközést nagyon is egyenlőtlennek, kilátástalannak érezzük... A mérleg a kísértés pillanatában elhomályosult szemmel nézve nagyonis felbillenni látszik a tuloldal javára. Ha azonban, mint egykor Brennus a kardját, én a hívő bizalom szempontját vetem a serpenyőbe, ez a mi javunkra billenti azonnal. Tudom kinek hittem, tehát biztos vagyok, nem csüggedhetek és nem eshetek kétségbe. Ez az erős hit talaján fakadó remény próbája! Ha erős a hitem, ebben a viharban is kihallom az Ur szavát: "Bátorság! Én vagyok, ne féljete!" És ha Isten velünk, ki ellenünk? Mutassak én is ily erős hitet, bizó reményt! Mint Szent Péter...

Szent Péter, a tapasztalt halász azt kéri a tenger színén feléjük jövő Üdvözítőtől: Uram, ha Te vagy, parancsold, hogy Hozzád menjek a vizen! És amikor Jézus hívja: Jer! - kilép a bárkából és rálép a vízre. Tudta, hogy a víz nem bírja

el az emberi testet - de hite megszilárdította lába alatt a vizet és biztos reménnyel haladt az Ur felé, csak Reá nézett. De mikor a szélvihar felkavart egy hullámot, ez eltakarta előle Jézust s merülni kezdve, kiáltozott: Uram ments meg engem! Jézus pedig megfogta kezét és kérdé: "Kicsinyhitű miért kételkedel?" Ahhoz elég volt a hite, hogy bizó lélekkel engedelmeskedjék az Ur hívásának minden emberi látszat és számítás ellenére is, miközben Jézusra nézett. De amikor a felkavart hullám eltakarta Jézust, a kishitűségnek engedve, nem tudott a remény ellenére is remélni...

De hol vagyunk mi attól, hogy kilépjünk a biztos bárkából a bizonytalanba, Jézust nézve és Őhöz igyekezve? Hol van az erős hitből fakadó, bizalmas Gondviselésre hagyatkozás, amit az Ur Jézus kíván tőlünk: Ne aggódjunk a holnapért...hajunk szála sem esik le Mennyei Atyánk tudta nélkül? Hogy minden megpróbáltatás javunkra válik, ha Istent szeretjük s elfogadó lélekkel, türelmesen, szívesen fogadjuk. Hol van a szentek bizó lendülete, merészsége, amellyel vállaltak kockázatot Isten Országáért? Bosco Szent János bizó hite, amely kilátástalannak látszó anyagi nehézségek közepe tette levonzotta az isteni Gondviselésnek sokszor rendkívüli segítségét is a Segítő Szűz közbenjárására? Mi kellene csak? Oly erős hit, hogy merjük magunkról, jólétünk, jövőnk biztosításáról lemondva, illetve biztonságunkkal sem aggályosan törődve, csak Istennel, Országá ügyével gondolni. Bizva abban, hogy amilyen mértékben vállaljuk az Isten gondját, olyan mértékben gondoskodik Ő is rólunk. Nem fogjuk tudni úgy sem felülmúlni nagylelkiségben... Csak erős hittel, teljesen ráhagyatkozni és megvalósítani: "Keressétek előbb Isten Országát és az Ő Igazságát" - akkor Ő is megteszi, ígérte: "a többiek hozzáadhatnak nektek." Kicsit szósz szerint venni is. És komolyan venni, hogy aki életét elveszti Érte, megtalálja azt...

III. Gyakorlati alkalmazás:

H á z a s s á g b a n...: Valóban tudjuk családi életünk minden gondját, nehézségét az evangéliumi lellekkel Gondviselő Atyánkra bízni? Bár megteesszük minden megtehető a szükséges anyagi eszközök biztosítására, egészségünk megóvására, a z o n f e l ü l ami a fölöslegek világába tartozik, merünk nem törődni a holnappal? Merjük vállalni a családi élet áldozatos terheit - és "Isten áldását" bizó lélekkel? Ki az erős hitnek és a belőle fakadó reménynek őre, letéteményese a családban? Az édesanya. Gondoltan erre? Az esküvői liturgia az asszonyt az Egyház-anyához hasonlítja: Aki mindvégig őrzi a hitletéteményt és az örökélet zálogát. Nem hiába: "Az eszményi anyaság veleje a szilárd remény. Aki kimondja a szót: anya, az a jövődőről, az önmagát megifjító életről beszél. Aki készen áll a halállal szembenézni azért, hogy új életet szüljön - az tele van reménnyel." (Maria Schlüter-Hernkes) És a hétköznapi apró gondjainak vállalása, az álmatlan éjszakák, a lassu de boldog felőrlődés és beleépülés a gyerekekbe... A családi szentély papnőjeként őrködés a család jövője fölött, amelybe beleépíti a multat. Ez a hit a bibliai erős asszony ereje...Ezt kérem magamnak...feleségemnek...édesanyámnak...

A z e v a n g é l i u m i t a n á c s o k követésében...: Mi mutathat erős hittemre, ezeket kutassam. a) Van erős hitem abban, hogy az Isten jegyeseként el kellett szakadnom a világtól? Éspedig csupán azért, hogy annál szorosabban egyesülhessek szeretetben Istennel? Azelőtt a szerzetünk munkájában voltam igazán szerelmes, abba felejtkeztem bele. S ennek következtében háttérbe szorult a Krisztus-követés, kópiázás gondolata, a lényeg. És közvetve vagy hátsóajtókon egyre több kapcsolatom lett a világgal és az eszközből cél lett. Most kényszerű munkakörben va-

gyok: eszköz marad? Könnyen Istenhez lendülök? Többet foglalkozom elmélkedéssel: Krisztus életével, tanításával, a hittitkok világával? Most a lényegre kell csak ügyelnem: erősebb lett a lelkem lényegi kapcsolata Krisztussal? Gondom van imád-
ságos életem elmélyítésére? Több adoráció, több elmélkedés - több Istenszeretet...
b) Erős hitemre mutathat még evangéliumi szegénységem és c) Isten Országának gondjá-
nak vállalása.

H i v a t á s b e l i l e h e t ő s é g e i m . . . C s e n d e s e l m é l k e d é s .

IV. I m a t á r s a l g á s .

Prohászka imája a Boldogságos Szűzhöz: Nevelj a te hitedre.

"Megpihenek abban a tudatban, hogy van Anyánk és megvigasztalódom az által, hogy gyermeki bizalommal kiönthetem előtte szívemet, bánatomat s aggodalmamat, s elte-
lek bizalommal, hogy Te bizonyára megértesz, s megsegítesz engem. - Erősítsd meg
mindenekelőtt hitemet. Nevelj rá engem a Te nagy rendületlen hitedre. Történjék
bármilyen is, törjön bár össze az élet sok reményt, szakítson bár szét sok édes köte-
léket, ahhoz az egy kincshez, a föltétlen hitemhez, amellyel átadtam magam Isten-
nek, ragaszkodom - az a kötelék, amely lelkemet Istenhez fűzi, ne lazuljon soha.
Kinek Boldogságos Szent Szűz, Te vagy anyja, annak hite legyen ereje! Ha velem az
Isten, ha egymagam állok is, mindig többségben vagyok. S akinek édesanyja Te vagy
Boldogságos Szűz Mária, az nem érzi magát elhagyatva, hiszen a Te anyai oltalmaz
mindenhova kíséri. Fordítsd reám szemedet, Szűz Anyám. Amen."

Könyörülj rajtunk Uram! Könyörülj rajtunk! És a tisztító tűzben szenvedő lelkekért!

VIII. állomás: Jézus szól a sirató asszonyokhoz

Imádunk Téged...Mert Szent Kereszted...

I. Jézus, Aki gyöngéd szeretettel fogadta a jó és helyes szeretet megnyilvánulását Veronikától, most helyreigazítja, elhárítja magától a helytelen szeretet téves megnyilvánulását: amikor néhány jeruzsálemi asszony helytelen részvétből Őt siratja. Ne rajtam sirjatok, hanem magatokon és gyermekeiteken... És férjeiteken, a várostokon, mert nem ismerték fel látogatásuk óráját. Hányszor akartam egybegyűjteni őket, mint a madár a fiókáit, és ők nem akarták. Én már megsirattam egyszer őket: ha a zöldelő fával ezt művelik, mi lesz a száraz ággal -- s akik ezt hallották emlékeztek arra, hogy Jézus megátkozta a terméketlen, száraz fügefát... Ne a zöldelő, gyümölcsöt ígérő fát sirassátok! Hanem fogadjátok el a keresztet: a mennyei Atya akaratának -- még véres áldozat árán is -- való teljesítését. Ez az, amiről mindvégig megismerik Krisztus Urunk követőit.

II. Döbbenetes hűséggel ismétlődik meg újra meg újra az a jelenet. Bár az Üdvözítő megmondta tanítványainak, hogy juhokként küldi farkasok közé, hogy őket is üldözni fogják, hogy a tanítvány nem lehet különb a mesterénél és a nyolc boldogság közé sorolja az üldöztetés boldogságát -- a természetes gondolkodás nem veszi tudomásul, hogy az üldöztetés az Isten Országá építőinek rendes, természetes állapota, és siratja a szenvedőket. Pl. papokat, szerzeteseket. Pedig ők már tudják, hogy miért kell vezekelniük és látják, hogy nem Isten akarata nélkül történik oly életformák és intézmények összetörése, amelyek történeti torz alakulatok voltak, az isteni lényegét elfelejtő és meghamisító külső vonásai a Titokzatos Krisztustest emberi arculatának. S azt is tudják, hogy ha Vele együtt szenvednek, Vele együtt meg

is dicsőülnek. Nincs mit siratni rajtuk! De mi lesz a száraz ággal? Azokkal, akiknek még most sem esett le a hályog a szemükről? Akik még most sem veszik észre Isten ujját a történelemben? Aki görbe vonalakon is egyenesen ír? És megengedi, hogy azokat a történeti feladatokat, amelyeket gyermekei elmulasztottak végrehajtani - most mások hajtsanak végre, de a maguk módján. Ilyen értelemben jegyezte fel Prohászka 1919-ben, hogy az Isten Országga terjesztésén a bűn is dolgozik... Mi lesz azokkal, akik még most is bosszura, egyéni megtorlásra gondolnak és gyűlölettel a szívében imádkozzák a Miatyánkot - "Bocsásd meg a mi vétkeinket miképpen mi is megbocsájtunk..." s nem is sejtik, hogy épp ezért kell ártatlanoknak szenvedniök... Vagy mi lesz azokkal, akik még most sem ismerték föl, hogy saját életükben is ez a látogatás órája: A nagy próbatétel, tudunk-e tanulni, meglátva a magunk hibáit is és a másik félben a pozitívumot? /Hiszen az ellenfél hibáit és saját értékeit amugyis meglátja a természeti ember, pláne a magyar, akinek a hiuság Széchenyi szerint egyik nemzeti főbűne./ És tudunk-e tanuságot tenni Krisztus mellett? Hittel szeretettel, tiszta élettellel, s végső fokon azzal, hogy vállaljuk zugolódás nélkül Isten akarátának kereszt árán való teljesítését... Vagy mi lesz azokkal, akik nem veszik észre, hogy azért kellett mindent elveszteniök, amihez azelőtt ragaszkodtak, hogy végre valóban rátaláljanak Krisztusra?... Vagy akik éles elvi határokat, súlyos természetfölötti igazságokat elkendőzve állandóan csak engedményekre és kompromisszumokra, végülis megalkuvásra biztatnak az elvszerű helytállás és áldozatvállalás helyett?... Vagy akik továbbra is a személyi ellentétek, a különböző irányzatok és rendi szellemek hangoztatásával ma is klikkszellemet ápolnak a magyar katolicizmusban, a lényegben való egységre törekvés és szeretetben való nagy egymásra találás helyett? (A pártoskodás is nemzeti főbűnünk Széchenyi szerint)... Vagy akik azt hiszik,

hogy ez a hideg okoskodással való kockázatmentes és kényelmes "átmentés" ideje - magyarul a lapításé és tétlenkedésé, amire szintén igen hajlamos a magyar - miközben átmenetileg szünetel a munka Isten Országában: pedig a Titokzatos Krisztustest eleven szervezet, amelyben nincs "leállás", mint a gépnél, amely üzemszünetet tarthat. E stáció hasonlatával:zöldelő ág! a hótakaró alatt is rügyeznie kell! A holnap a mából nő ki...

III. Gyakorlati alkalmazás:

H á z a s s á g b a n...: Felismerem-e saját családi keresztünkben a "látogatás óráját"? Nem megfelelő munkakörben dolgozó apa... Nem családban dolgozó anya. Nem szívünk szerinti iskolába, egyetemre járó diákok. Soványabb kereset... Legyen meg a Te akaratod...Csak a családi szentély tüze világítson és melegítsen! És derűs áldozatvállalás régi bűnökért, kollektív bűnökért; engesztelésül. Gondolkodtam azon, amit Szentatyánk első körlevelében hangoztat: ha Krisztus kiszorul a közéletből, iskolából "a család marad...a keresztény életnek gondviselészerű és megtámadhatatlan menedéke." A mi családjunk is az? És a tanulságokkal hogy állunk: következetes elvszerűség, ideológiai képzés, önkritika, pártfegyelem, hódító szellem odaát. És mi? Okultunk már?

Az e v a n g é l i u m i t a n á c s o k követésében...:

Ha az Ur isten megengedte, hogy összetörjön az a keret, amelyre a naturalista gondolkodás ütötte rá bélyegét a történelem fejlődése során - van gondom rá, hogy most annál erősebben éljen bennem tovább a lényeg, a természetfölötti élet, a Krisztusközösség? Természetes, hogy sajnálom nagy szerzet-házainkat, köztük egykori otthonomat: de sokszor nem hidegen és idegenül éltünk egymás mellett a jólétet, biztonságot sugárzó házakban? Előkelő város- és villanegyedekben? Értem már az Isten akaratát? Valósítsak szeretetközösséget környezetemben! Ha ketten, hárman élünk együtt

vagy találkozunk időnkint: annál melegebb szeretet! És ha leomlottak a nagy kőfalak, mi nem akarunk nevetséges spanyolfalakat emelni: és kerülni az érintkezést másrendiekkel? Inkább örüljünk a találkozásnak! Tanuljunk egymástól! Ne a lényegtelen, felületi, árnyalati eltéréseket, rendi jellegeket hangoztassuk most: Legyünk egyek és segítsük egymást a lényegben: evangéliumi, Krisztust szeretetből követő és apostolságban sugárzó életünkben! És szívesen tanulok másoktól? A tulsó oldalról is?

H i v a t á s b e l i . lehetőségeim... C s e n d e s e l m é l k e d é s .

IV. I m a t á r s a l g á s .

Gondoljunk a német börtönben imádkozó Perrin atyára, akinek apját az első világháboruban német golyó ölte meg, mielőtt megismerhette volna. Miután feltör lelkében az anyatejjel magábaszívott németgyűlölet, és e népet "Európa és a világ ijesztő rémének" nevezi, csakhamar győz benne a keresztény és így imádkozik:

"Másoknak lesz a feladatuk, hogy igazságot tegyenek. Tőlem csak azt fogják kérni, hogy imádkozzam az Ur parancsa szerint: Imádkozzatok az ellenségeitekért, s azokért, akik rosszat tesznek veletek! Ezért elmondja a misekönyv imáját az ellenségeikért:

"Isten, ki szeretted és fenntartod a békét és szeretetet, add meg minden ellenségünknek a békességet és szeretetet, adj nekik bocsánatot minden bűneikért és a Te erőddel add meg nekünk, hogy megmeneküljünk gonosz szándékaik elől, a mi Urunk Jézus Krisztus által:" Imádságom megpecsételéseképpen, felajánlom ezeket a börtönben eltöltött hónapokat, egyetlen vagyonomat...És ha meg kell halnom a nélkül, hogy viszontláthatnám hazámat, ha az én életem áldozatának hozzá kell járulnia annyi mások ál-

dozatához a világ üdvösségéért, add meg nekem ezt a kegyelmet, hogy örömmel hozzam meg ezt az áldozatot, az én Uramnak, mikor a nővérem a Halál eljön értem, jelt adni az indulásra; örülve annak, hogy felajánlhatom a végső áldozatot azért, hogy megismerjenek és szeressenek Téged ők is és minden testvérem Franciaországban." Eddig az ima. Hozzáfüzi, hogy sok hályogosszemű barátja nem érti ezt meg: "Tudom, hogy nehezükre esik egyszerre kétfélére gondolni, (Isten,haza) de azt is tudom, hogy ez az imádság egy német börtönből száll fel az égnek. És éppen a kísértés perceiben, mikor az ember azon a ponton van, hogy ne lásson tisztán, akkor kell az igazságot megállapítani, s mikor az ember feltörni érzi magában a gyűlöletet, akkor kell imádkozni szeretetért. És azt is tudom, hogy sok hitetlen távolról sem ítél meg bennünket, hanem miránk vár, hogy megtanuljanak mitőlünk imádkozni és megbocsátani, azt várják a keresztényektől, hogy ne üvöltsenek a farkasokkal, hanem, hogy elől haladjanak az uton, magasra emelve a fényt, amely kiszabadít bennünket az éjszaka sötétségéből."

Könyörülj rajtunk Uram!... És a tisztító tűzben szenvedő lelkeken!

IX. állomás: Jézus harmadszor roskad le a kereszttel

Imádunk Téged...Mert szent Keresztet...

I. Oly messze még a cél...A gyöngye test, mintha végleg felmondaná a szolgálatot - az édes Üdvözítő hosszan elnyulva a földre zuhan, arcára esik a kereszt alatt.

II. A mi lelkiéletünkben is előfordul, hogy elérkezünk ahhoz a ponthoz, amikor megkörményez a kétségbeesés kísértése, s már már azt mondjuk: minden hiába, reménytelen - és már hajlunk feléje, hogy a kifogással felhagyjunk a reménytelennek látszó kísértéssel. Ez sokféleképp történhetik; Tán kifáradtunk az önmagunk, rendszeres nevelésében, az állandó felelősség feszültségében - és az "ugysem jutok előbbre!" ürügyén csábit az önfegyelmet nem ismerő felelőtlen élet...Vagy sok volt a kudarcom a munkában és nem boldogultam az emberekkel, csalódtam, vagy elmaradt az apostolkodás várt eredménye - s a "minden hiába" vagy "ez nem nekem való" jelszavával megkörményez az önző nyárspolgári élet kísértése... Vagy lelki szárazság, vigasztalanság gyötör, ami pedig a magasabb lelkiélet természetes velejárója - és "engem úgy látszik az Isten sem akar" felkiáltásával urrá akar lenni rajtam a Sátán a kétségbeesés karmai közé kaparintva... Ó hányszor hallottuk már szegény, gyötrődő lelkek ily kinlódásait! A felismerés már fél gyógyulás: "ezek a krízisek Istentől engedett próbák, kísértések. Ilyenkor nem bedőlni kell a kísértőnek, hanem leleplezve elutasítani és imádkozni még erősebb hitért, hogy meghallhassuk az Ur biztató szavát: "Elég neked az én kegyelemem!" De ugyanakkor a másikat is: "Aki mindvégig állhatatos marad, az üdvözülni!"

A hit szemével nézve világos előtttem: előrejutásom kettőn mulik, Isten kegyelmén és az én közreműködésemen. Döntőbb az első és itt nem is lehetett hiba. Ha hi-

ba mutatkozott, ez csak az én részemen lehetett. "Szeresd a Te Uradat Istenedet teljes szivedből és teljes erődből és egész elmédből!" Így szól az első főparancs. Itt mélységben, szélességben, hosszúságban való teljességről van szó.

Mindent és mindvégig Istennek adni. Egész lelkivilágunk - értelmi, érzelmi, akarat-
ti tehetségeink - legkisebb zugát, rezdülését is életünk utolsó pillanatáig. A mind-
végig való kitartás zökkenőjének gyökere épp ide nyulik. Talán nem adtunk mindent,
talán nem adtuk egész szívünket Istennek pedig milyen igaz Kalazanti Szent József sza-
va: "Semmit sem adtál Krisztusnak, ha nem az egész szivedet adtad Neki!" Madách Luci-
ferje is ezt kéri: "Csak egy talpalatnyi földet adj nekem, hol a tagadás a lábát
megveti." Csak egy talpalatnyi hely a szívünkben, ahol befészkelí magát a bűnös
szenvedély gyökere és lassan elgázosodik lelkünk földje.

Tudjuk a kislány történetét a rongybabával. Minden játékát hajlandó volt Kará-
csonykor a szegényeken keresztül Jézusnak visszaadni, egyetlen kivéve: "a rongyba-
bát, azt nem adom!" mondja határozottan. Oh nagy fiuknak és lányoknak is megvan a
rongybabája. Egy kedvtelés, egy "megengedett" szenvedély, egy alaphibából eredő szo-
kásos bocsánatos bűn, rendetlen ragaszkodás személyhez, vagyonhoz, karrierhez, egy
balhiedelem... Egyetlen hiba, egyetlen hiány a mindenből, az egészségből. És ez elront-
hat mindent. Egy porszem megzavarhatja egész látásunkat. Egy kis piszoktól nem műkö-
dik a műszer, egy kis lék és elsüllyed a hajó. Egy rozsdás láncszem, mondja Keresz-
tes Szent János és elszakad az egyébként erős lánc! És egyre megy, hogy fonál, vagy
drót tartja vissza a madarat, hogy röpjön, mondja ugyanő... Ne akarjunk semmit sem
visszatartani a mindenség Urától, aki tőlünk csak önmagunkat akarja. De azt egészen.

"Soha nem tagadtam meg Tőle semmit." Ezzel mondta meg életszentsége kis utjának titkát Szent Teréz. Próbáljunk nagylelkűek lenni...

III. Gyakorlati alkalmazás:

H á z a s s á g b a n...: Egész szívünket adjuk Krisztusnak és két szívünket letephetetlen bilincs köti össze: nem szerethetjük Istent sem egymás nélkül, sem egymást Isten nélkül. Adtam mindent hitvestársamnak? Nem a magamét, hanem az övét néztem? Arra volt gondom pusztán, hogy mit adok – nem arra, hogy mit kapok? Tudom azt, hogy természeti és természetfölötti szeretettel kell hitvestársamat szeretnem? Lehetetlen testi jólétét gondozni és lelkével nem törődni. S lehetetlen megvonnom természetes szeretetenet, mert ő képtelen a természetfölötti sikra emelkedni és azon megmaradni /pl. súlyos bűne van, elhidegült Istentől/ Tudom azt, hogy ha én természetfölöttileg Istenhez kapcsolódtam, és hitvestársamat természetes szeretettel megtartom magamnak, szenvedésemmel megválthatom és visszaadhatom az Istennek? Hűség, áldozat! Hosszu évekig is! Családi életünkben nincs "rongybaba"? Mindenütt és mindig Ő az Ur? Gyermekeimnél is? Nem terhel mulasztás-e téren?

Az e v a n g é l i u m i t a n á c s o k követésében...: Az egész szív előfeltétele az "osztatlan szív", ez biztosítja a szüzességi fogadalom. Nem azért mondtam le egy más emberi szívvel való egyesülésről, hogy üres, hideg szívet hordozzak, amiből önzően mindent kizárok! Még csak azért sem, hogy rendi foglalkozásunké, munkánké legyek kizárólag. Fogadalmamat, amit egy önfeledt gesztussal egy összegben tettem oltárra, nem csenem vissza fillérenként? Baráti vigaszok, passziók? "Csalódásomat" munkába ölni, felejtetni? Gondoljak Foucauld Károly atya tételére: "Isten szeretni

akarni annyi, mint szeretni!" Most sem késő! Sőt most nem tarthat vissza álszemérem, emberi tekintet, hogy társaim "tul jámboroknak" tartsanak! Egész szív vagy semmi! "Ha még az ember^{ek}nek tetszenék, nem volnék igazán Krisztus szolgája." (Szt.Pál). Ez biztasson! Amit Szent Bernát mond, hogy nehezebb egy lanyha szerzetest buzgóságra bírni, mint világiak nagy csapatát, arra a korra vonatkozik, amikor az eltorzult keret és az együttlakással járó emberi tekintetek akadályoznak! Nem gondoltam arra, hogy Isten akarata az, hogy buzgó szerzetes segítse a lanyha világiakat a tanúságtételben, hanem az is, hogy sok lanyha szerzetes legyen buzgóvá, épülve buzgó világiaknak hősies, áldozatos Krisztus-szeretetén! Ezzel a lelkülettel imádkozom együtt jocista világi apostolokkal nagylelkű Isten-szeretetért...

H i v a t á s b e l i lehetőségeim... C s e n d e s e l m é l k e d é s.

IV. I n a t á r s a l g á s.

Uram Jézus!

taníts meg arra, hogy nagylelkű legyek
És úgy szolgáljak Neked, ahogy megérdemled,
Hogy adjak számolgatás nélkül,
Hogy dolgozzak megállás nélkül
Harcoljak, nem gondolva arra, hogy sebeket kaphatok,
Hogy teljesen odaadjan magam a Te szolgálatodban,
Nem várva más jutalmat, mint azt, hogy tudom:
A Te szent akaratodat teljesítem. Amen.
(Loyolai Szent Ignác imája Godin abbé átírásában.)

Könyörülj rajtunk Uram!... És a tisztítótűzben szenvedő lelkeken!

X. állomás: Jézust megfosztják ruháitól

Imádunk Téged...

I. A kettős kin állomásai. Először elveszik a Szüzanya-szötte, tehát oly kedves - varratlan köntöst, az egyetlen... Azután a Legszebbet, Legtisztábbat szeméremzésében mélyen megsértve odaállítják a röhögő csőcselék elé. Ez volt szüzi lelkének legnagyobb kinja...

II. Krisztus nyomában járva a keresztuton, a szeretet királyi útján, tehát a "mindent odaadás" útján, oda kell adnunk legdédelgetettebb "rongybabánkat" is, ha Isten kívánja. Most szólunk majd az utolsókról, amelyekről a legnehezebben válunk meg. Ezen az állomáson két kinos elszakadásra gondoljunk.

Az egyik a tulajdonunktól való megválás, ha ez az Atya akarata. Esetleg oda kell adnunk otthonunkat, sőt utolsó rongyunkat is. Mindazt, amit jogosan és kellemesen birtokoltunk - de ami finom szálakkal hálózott rabságba, megfosztott függetlenségünkől, elaltatta bennünk Krisztust követni akaró jobbik énünket. Azt jól tudjuk és mindig vallottuk, hogy nem lehet két urnak szolgálni: Istennek és a mammonnak. Bűn árán tehát ne tapadjon kezünkhöz egy fillér sem. De a lelkiélet kezdőfokán jutva az Ur Jézus szava hívogat csábitóan: Boldogok a lelki szegények! Vagyis az anyagiaktól lelkükben függetlenek. Akiket nem tesz pénzsóvárrá, gyűlölködővé a szegénység és nem tesz kapzsivá, keményszívűvé, görcsösen anyaghoz tapadóvá a gazdagság... Akik eszközt látnak a pénzben: lehetőséget a legszükségesebb anyagi feltételek megszerzésére a "hanisság mammonjából". De vészes lehetőségeket: kísértést arra is, hogy az otromba, buta anyag, a tárgynak lealjasító rabságába essenek. Nem hiába ezt mondja Üdvöztőnk a tökéletesség útjára lépés előfeltételéül az első evan-

géliumi tanácsként: Add el mindenedet! Ez azt jelenti, ha a világon élve - fogadalom nélkül - akarjuk követni Krisztust, legalábbis éljünk e tanács szellemében és lélekben vágjuk el a pénzhez, tulajdonhoz kötő szálakat. Vagy bilincseket? Megadó készséggel tűrjük, ha Isten nyúl bele életünkbe és kényszerít az elszakadásra? Értjük már? Ó boldog az, aki a bombatámadás után elszegényedve, és családjával megmenekülve mondotta: Most már nem minkincseket gyűjtök, hanem lelki kincseket... És boldog, aki a deportálásban mindenét otthagyva megtalálta soha nem tapasztalt lelki békéjét, mert rátalált Krisztusra, Isten az Ur: joga van az utolsó rongyunkhoz is! Tudjunk az anyagiaktól függetlenül. Az irek, mert nem akarták letenni a Test Act követelte pápamegtagadó esküt, másfél évszázadon keresztül nem viselhettek közhivatalt, nem mehettek értelmiségi pályára, hanem elmehek krumplit kapálni, gyapotot termesztetni... Tehát vállalták hitükért, hogy másodrendű állampolgárok legyenek. Nálunk sokan nem vallják meg hitüket, nem gyakorolják vallásukat, "hiszen családos ember nem vesztheti el állását"!

Lehet, hogy az utolsó rongy után odavész a jóhirünk, "becsületünk" is - az emberek szemében. Azokéban t.i. akik felülnek rágalmaknak, pletykáknak. Vagy akik távol lévén az igazi kereszténységtől, "rózsaszínűnek" neveznek, ha megbocsájtásról, tanulságok levonásáról beszélünk. Ha Krisztust akarjuk követni, mi is jel leszünk, amelynek ellenemondanak. Boldogan vállaljuk azt is, Jézus útján járunk, Akinek ugyancsak kijutott a rágalom, az ördöggel cimborálás a politikai lázadás vádja, s gunyként adták rá a koronát, szégyenpalástot és keresztjére királyi feliratot: I.N. R.I. (Názáreti Jézus a zsidók királya.)

III. Gyakorlati alkalmazás:

H á z a s s á g b a n...: A mi családunkra is ráillik az általános jellemzés: "A mai családok legtöbbje képtelen természetfölötti hivatását betölteni: tagjai vagyona és polgári biztonságra gondolnak...Az otthonokban a hit fénye gyakran csak pislákol, a szeretet tüze elhamvadt."? Nem kellene kevesebbet törődni a vagyonnal, a polgári jólét biztosításával? Nem vagyunk tulságosan rabjai lakásunknak? Nem negy több idő test- és lakáskultuszra, mint szellemiekre, lelkiekre? És kevesebb gondot, pénzt és időt a gyomorra! Még kevesebbet divatra, cicomára! Nem adunk ijesztően keveset a szegényeknek? Csak filléreket és rongyokat? Komoly, áldozatos alamizsnát? Mily kevesen vannak, akik eljutottak újra az ószövetségi "tized" gondolatáig! Jövedelmük egyik tizedét a szegényeknek adni és másik tizedét az Isten Országának adni! A naturalista kor 1%-a helyett! Hívó protestáns testvéreinknél látunk ilyen példát. Tanulunk-e tőlük?

A z e v a n g é l i u m i t a n á c s o k követésében...: Szegénységi fogadalmat tettem, hogy sohase legyek az anyag, a tárgy rabja! De a körülmények folytán oda jutottunk, hogy a világi hivek mondhatnák: Ti fogadjátok és mi tartjuk! Most mindezt részemről is jóvá kell tennem, és igazán vállalnom a szegénységet! Így van? Soha semmi törődés, zugolódás azért, hogy van-e vagy nincs több kereset! Teljes emancipáció a pénzzel szemben olyan környezetben, ahol minden a pénz körül forog. Ez a nagy tanúságtétel! Semmi, még burkolt formájú vagyonszerzés sem. Drága tárgyak vétele, hogy legyen majd a "rendnek"! Nem hordok drága ruhákat? Álcázás cinén a divathölgyekhez akarok hasonlítani, s magamra hívom a férfiak figyelmét? Nem volna jobb sok komoly, igénytelen világi társamat utánozni? Gondolok a tizedre? Ennek felét szegény

rendtársaimnak adni, másik felét templomi, vagy más egyházi célra? Vagy csak azt adom ami "kötelező" vagy "illő"?

H i v a t á s b e l i lehetőségeim... C s e n d e s e l n é l k e d é s.

IV. I m a t á r s a l g á s. Szent Teréz vagy Loyolai Szt. Ignác inái.
A Te akaratod legyen meg ó Uram, a Te akaratod teljesedjék rajtam minden módon, ahogyan neked tetszik. Ha azt akarod, hogy a szenvedés által, akkor adj nekem erőt, és én el akarom viselni. Ha azt akarod, betegség, gyalázat, üldözés, szegénység által: ime itt vagyok Atyám. Nem akarok kitérni előle. Rosszul tennék, ha menekülni akarnék a szenvedés elől. Add nekem kegyelmed, mint ahogy édes Fiaid kérte számomra, hogy az ő szerelmes akarata teljesedjék rajtam. Rendelkezzél rólam egészen tettséged szerint: én a tied vagyok. Amen. /Szent Teréz/

Fogadd el Uram egész szabadságomat. Fogadd emlékezőtehetségemet, értelmemet és egész akaratomat. Amim van és amivel rendelkezem, mind Te adtad nekem. Mindezt visszaadom neked egészen és mindenestül átadom szent akaratodnak, hogy rendelkezzél vele. Csak a Hozzád való szeretet és kegyelmet add nekem, és én eléggé gazdag leszek és nem kívánok többé semmi egyebet. Amen. /Loyolai Szt. Ignác/

Könyörülj rajtunk Uram! Könyörülj rajtunk! És a tisztítótűzben szenvedő lelkeken!

XI. állomás: Jézust keresztre feszítik

Imádunk Téged...Mert szent Keresztet által...

I. Az utolsó rongy után a szabadság is oda. Az áldó kezeket átluggatták, hogy ne áldjanak többet...A lábakat, amelyekkel "körüljárt jót cselekedvén" a kereszthez szegeznek, hogy ne mozdulhassanak többet. Meg akarják szüntetni, hatálytalanítani akarják működését...Igy gondolkodik a hitetlen, s a természeti ember. De Krisztus ugyan-csak csap az emberies, természetes bölcselkedésnek. Előre megjövendölte s most szó szerint beteljesedik: "Amikor fölemeltetem, mindeneket magamhoz vonzok!" Amikor a legtehetetlenebbnek látszik, akkor a leghatékonyabb: most már olyan erősen vonz, hogy nem tudunk ellenállni neki, hacsak egy parányi jószándék van bennünk, ha meg nem makacszkodunk akarattal Szentlelke ellen.

II.Miránk is várhat ez az állomás: szabad mozgásunk, akcióképességünk külső köre fokozatosan szűkül. Végül talán le kell mondanunk a szabadságunkról is - oda az utolsó, a legértékesebb "rongybaba"-. Mit mondott Széchenyink:"Lenyesik szárnyaimat, lábamon fogok járni; levágják lábaimat, kezeimen mászom; lemetszik kezeimet, hasamon fogok csuszni, csak használhassak." Egyre jobban szűkül külső működésének köre, lehetősége - de nincs megállás. A természetfölötti embernek azonban, aki nem csak földi hazája, hanem az Isten Országá számára is dolgozik, vannak még további lehetőségei. Mert nyitva marad, sőt egyre tágul a belső tevékenység köre. Éspedig elsősorban az imádságé... A Titokzatos Test tanának legékesebb bizonyossága, hogy Lisieuxi Kis Teréz lett Xavéri Szent Ferenc mellett a missziók védőszentje és XI. Pius szerint a szemlélődő rendek, amelyek "az állandó imádság és vezeklés szolgálatát látják el, sokkal többet tesznek az Egyház javáért és a lelkek Üdvösségéért,

x arcába

mint azok, akik az Ur szántóföldjét közvetlenül művelik." Az imádság mellett ott a vezeklésül felajánlott szenvedés. Mozdulatlanságunk kinjai. "Krisztussal keresztre szegeztettem." Értjük a fogságból kolosszei hiveinek író Szt.Pált:"Most örömet szenvedek értetek s kiegészítem testemben azt, ami hijsa van Krisztus szenvedéseinek az Ő Teste, az Egyház javára." A kolosszei egyházközségnek Istentől "kiporciózott szenvedésadagát" sok ottani hívő nem akarta vállalni, visszautasította: s ezzel hijsa lett a Titokzatos Test kiszabott szenvedésének. Ezekből vállalt helyettük Szent Pál. Mi is vállalhatunk majd vezeklésül, engesztelésül a szenvedés elől kibujó testvéreink adagjából...

Ha ez az Atya akarata, erre is sor kerül. De idő előtt le nem állunk és nem vonulunk vissza, mint^a Szentatya mondotta: Sose önként, sose magunktól! A Titokzatos Test organizmusának életében nem lehet szünetelés, csak minimumra redukált funkciók. Nem mondhatjuk: "Elég a templom!" Mi nem kultuszvallás vagyunk! Pár hete mondotta csak Szentatyánk: "Amire ma az Egyháznak égetően szüksége van: hívők, hívők csoportja; minden társadalmi állás és foglalkozás köréből, akik félretéve minden emberi félelmet egész életüket és tevékenységüket Isten törvényeihez és Krisztus törvényeihez alkalmazzák."^x Hitüket komolybavevő, realizáló emberek! Ezek nevelése a dolog természete szerint nem történhetik kizárólag a templomban. Akinek adott - képesség, hivatás - legyen családi körének apostola, tanítója, nevelője: kegyelmet kap hozzá. S vállalja akkor is, ha egyszer szabad mozgásáról is le kell mondania. "Nem kishitű, ne bánd a holnapot: A rendelés a forró mába kildött. A rőt aszálytól pattogzik a föld, Tátong feléd a lelkek szomjusága. A munka ég: rabló lennél, ha most Az izzó percet kis magadra szánnád!" (Sik S.:Máglyafüst)

x 1952.márc.

III. Gyakorlati alkalmazás:

H á z a s s á g b a n...: Amikor oly sokan "tulteljesítik" az óvatossági normát, hogy a város ellenkező végén lévő templomba mennek vasárnapi szentmisére, huzódnak a templomi esküvőtől, gyermekeik megkeresztelésétől, első áldozásra engedésétől "még az idén" - igyekszünk mi áldozatvállaló, erős hitet mutatni? Minél több a botrány, annál több komoly keresztény kell, aki komolyba veszi a só, gyertya, hegyenépült város szerepét. Rájöttem arra, hogy a naturalista kor csődje épp ott is forrásozik, hogy irtózott, óvott a "tulzástól" vallási téren, a "tulbuzgóktól"? Átlagtipust kreált zsinórmértékül, gyakorlatilag kifogta a szelet a hősiesség vitorláiból. A Szentatya sürgető felszólításai után kétségtelen: itt és most is, mindég és mindenütt kellene az átlagon felülemelkedő, egész életüket Krisztus törvényeihez alkalmazó keresztények. És nem a polgári biztonsághoz alkalmazkodók. Ha én erre érzek hivatást, vállalom azt, hogy lakásomban nem csak kártyapartira jöjjünk össze négyen-öten, hanem hitbeli elmélyülésre. A pogány római világ keresztényei is egymásközt a hit és szeretet egy-egy szigetén éltek és megőrizték magukat tisztán a világ pogányságától. Ez az ideálunk?

Az e v a n g é l i u m i t a n á c s o k követésében...: Vállalom az Isten gondját a lelkek üdvéért kockázat, áldozat árán is? Mikor buzgó világiak vállálják a hitoktatást szűk családjukon kívül is, én félttem magam? Még tán hitemben való erősítésemet, világnézeti képzésemet is elmulasztom, hogy ne legyen lakásomon olyan olvasmány? Szerzetestestvéreimet is kerülöm óvatosságból? Kártyázni, varródélutánra, tereferére összejöhetnek egy lakásban négyen-öten, de közös Szentírás-olvasásra nem? Van itt élő kisugárzó hit? Suhard biboros munkás papjait azzal küld-

te ki: árásszanak titokzatosságot maguk körül. Legyen életük megmagyarázhatatlan,
ha nem volna Isten! A mienk nem azért az, mert van Isten?

H i v a t á s b e l i lehetőségeim... C s e n d e s e l m é l k e d é s.

IV. I m a t á r s a l g á s. Könyörgés:

Krisztus lelke, szentelj meg engem

Krisztus teste, üdvözíts engem.

Krisztus vére ihless meg engem.

Krisztus oldalából kifolyt víz, tisztíts meg engem.

Krisztus kinszenvedése, erősíts meg engem.

Ó édes Jézus, hallgas meg engem.

A Te sebeidbe rejts el engem.

A gonosz ellenségtől oltalmaz meg engem.

Halálom óráján hívj el engem.

És juttass magadhoz engem.

Hogy szenteiddel dicsérjelek Téged.

Mindörökkön örökké.

Amen.

Könyörülj rajtunk Uram! Könyörülj rajtunk! És a tisztító tűzben szenvedő lelkeken!

XII. állomás: Jézus meghal a kereszten

Imádunk Téged Krisztus...Mert Szent Kereszted által...

I. Ezen az állomáson felragyog a kereszt titka, amint nagypénteken hirdeti az Egyház és térdreborul a kereszt előtt. Ezen az állomáson mi is térdénállva elmélkedünk. "Beteljesedett" susogja utolsóul az Ur Jézus. S amikor imádandó feje jobbra hajol, akkor a nagy Mérleg serpenyője is jobbra billen: a Jóság győzött a Gonoszság, a Szeretet a Gyűlölet fölött... (I.Klug) Az Isteni Igazság elégtételért kiáltott és az isteni Irgalom ember alakját öltve megadta az elégtételt. Az első Ádám vétkét jóvá tette a második Ádám, Jézus Krisztus. Akinek "egy csepp vére, ha a mérlegbe hull, elég a világ bűnváltságául." (Szt.Tamás: Adoro Te) Tuláradott a bűn: Az első Ádám engedetlenségből megszegte Isten parancsát - és leszármazói be nem fogadták, negrágalmazták, kicsufolták, megkínozták és megölték az emberré lett, váltásukra közéjük jövő Istent. Amikor a tetőpontra hágott a Gyűlölet és káromolta a felfeszített, gonosztevők közé feszített Isten-fiut, akkor Ő a Mennyei Atya kezébe ajánlotta lelkét a feszítőért, káromlóért inádkozik: Atyám ne tulajdonítsd nekik bűnül, nem tudják mit cselekszenek. Most áradott tul a szeretet, a kegyelem: a Mennyei Atya kiengesztelődve megdicsőítette Fiát - s ezzel a Sátán legyőzetett. Valóban, "A totális szeretet győzött a totális gyűlölet fölött."

II. Igen, de ez a győzelem csiraszerű - ki kell fejlődnie, fejtőznie, bontakoznia a világ végezetéig. Ez a titokzatosan tovább élő Krisztus, a Fő és a Tagok közös műve, az Atya akarata szerint, a Szentlélek erejében, Nekem, aki a keresztségben tagjává lettem, isteni életébe iktatódtam és ebben erősödöm, gyarapszom minden szentáldozásomban, állandóan tanuskodnom kell mellette életemben az Ur parancsa

szerint. Nem volt elég a keresztségi fogadalom. Akkor csak ígérte nevemben keresztszülön, hogy mellé állok és nem ellene. Nem volt elég felvenni a keresztet: akkor csak megindultam Utána. Hanem vállalnom kell a Vele együtt való keresztreszegezettséget, Szt. Pál szava szerint. A "Vele vagy Ellene" kérdése így mered elém: A keresztrefeszítők sorát folytatom, vagy a Keresztrefeszítettel vállalkozok szolidaritást? A Sátán ütemén járó, gyűlölködő, káromló lázadókhöz tartozom-e? És itt nindegy, hogy a Jézust kiszolgáltató szadduceusokhoz, farizeusokhoz, az őt elítélő Pilátushoz, az ítéletvégrehajtókhöz, az áruló Judáshoz? Avagy a bűnös világot Szívére ölelő Jézus Krisztushoz: Szűz Máriával, Jánossal, s a többi - eleinte ugyan a keresztől elfutó, de később mégis a Lélek erejében azt vállaló - tanítványokkal, apostolokkal?

Ez a dilemma és nincs kiút: vagy vállalom a keresztet mindvégig, vagy előbb-utóbb a feszítők közé tartozom. Ha vállalom: akkor én is, mint Jézus a kereszten, naponta Atyám kezébe ajánlva lelkemet, felajánlom készségemet akaratának kereszti árán is való elfogadására; teljesen Istenre bízva, mit és mennyit kíván tőlem. A keresztnak ez a megértő elfogadása a mi elengedhetetlen Isten-dicsőítésünk, hódolatunk. E nélkül nincs üdvösségünk. Ez az alapállás. Aki haladó a lelkiéletben, könnyen eljuthat oda, hogy Krisztus Urunk iránti Szeretetből szívesen viseli keresztjét. Ezzel szolidárisabban érzi magát a töviskoronás fővel. Már a legmagasabb fok, ahova kevesen jutnak el, de el lehet jutni, s törekedjünk is feléje: ha kívánjuk a szenvedést, vágyódunk utána, hogy jobban egyesüljünk Istennel...

De akkor is, ha egyszerűen csak beletörődve vállaltam - a zuglódásnak, bosszúérzésnek árnyéka is távol kell, hogy legyen tőlem. Imádkoznom kell Jézussal üldözőimért, ellenségeimért. Akkor a "Beteljesedett!" ígését már Isten mondja ki. Hogy

idejussak, mindennapi szentmiseáldozatomból meritem az erőt: Felajánlaskor a páténára teszem jószándékomat; Átváltáskor egyesitem akaratomat Istenével, hogy már ne én, hanem Ő akarjon és éljen bennem és Áldozáskor veszem az Ő Testét, miközben valósul Szt. Tanás imája: "E Szent Lakomán felidézem kinszenvedése emlékét, lelken kegyelemmel telik el és elnyerem a jövőendő dicsőség zálogát."

III. Gyakorlati alkalmazás:

H á z a s s á g b a n...: Áldozatot vállalni nem nehéz, aki családban él. Mily bölcs megállapítás: "A házasság, a családi élet, az áldozat szálaiból van szöve." (Schütz) Gondolunk erre és szívesen vállaljuk? Tudjuk azt, hogy a házasság szentségi kegyelme képesít az áldozatok vállalására? Tudjuk azt, hogy a családi életben élőket épp a családi kereszt, szenvedés érleli legjobban az üdvösségre? Mily esztelenség tehát zugolódni ellenük! Mily okos szíves-örömet átkarolni családi keresztet! Gondoltam arra, mily üdvös önként áldozatot vállalni családomban, családunknak Krisztusért, Isten Országáért, a lelkekért?

Épüljek a marseillesi óvóhely hős apostolán! (A kis család felajánlja egész életét a megkeresztelt pogány szomszédainak. Papjuk figyelmeztetésére: első kötelességünk önmagukat az éhhaláltól megmenteni, a válasz: Atya, egy misszionárius családnak feláldozott családnak kell lennie... Isten nem kérte ezt tőlük, de a frontról, fogságból visszajövő pogány apák családjukkal - 35-en - megkeresztelkedtek... Ez esetet a francia papság bécsi beszámolóján mondták el 1947-ben.)

A z e v a n g é l i u m i t a n á c s o k követésében...: Tudatosítottam magamban azt a mélyenjáró megállapítást, hogy mint szerzetes az áldozat rendjébe, az

áldozat állandó állapotába léptem? Akkor legyek is rajta, hogy ez ne legyen számon-
 ra keserű teher. Igyekszen örökifjú lélekkel – van hol megifjodnia naponta! – negu-
 jítani ifjúságomban tett fogadalmamat. Naponta szentmiseáldozaton felajánlásához
 csatoljam életáldozatom "Suscipé"-jét! S napi lelkiismeretvizsgálataim során ellen-
 őriztem, hogy "a fogadalmi oltárra egyösszegben letett adományból nem loptam-e visz-
 sza egy fillért aznap?" Már akkor nem volna egész, nem volna minden... Gondolok ar-
 ra, hogy mint szerzetesnek, Krisztus követőjének, már kell szeretnem a keresztest, a
 szenvedést. És ezzel segíteni a beletörődésbe, zugolódás nélküli kereszthordozásba
 azokat, akik a lelkiéletnek még alsó fokán járnak? Viszont illik törekednem az Is-
 tennel egyesültség oly fokára, amikor már kívánjuk a keresztest. Gondoltan erre? I-
 mádkozzam sokat az Isten-szeretetben való előrehaladásomért – ez a lényeges. És ez
 minden apostoli munka sikerének, eredményességének forrása.

H i v a t á s b e l i lehetőségeim... C s e n d e s e l n é l k e d é s.

IV. I n a t á r s a l g á s. Xavéri Szent Ferenc himnusza.

Istenem, szeretlek forrón, mélyen;
 Nem, mert a kárhozatos szörnyű éjen
 Gyötrő tűzbe vetsz, ha elhagytalak,
 S nem mert egednek fényes ékességét
 Szent örömben uszó, angyali zenéjét
 Igéred neken szárnyaid alatt.
 De mert a kereszten karjaid kitártad,
 Emberi szívetet szivedre zártad.
 Rutul kiszögezve, jaj, felém hajoltál,
 Vérfutotta Arcod, édes, tűzes oltár,
 Bűnömért viselt el szörnyű ékességet...

Rettentő mértékkel mérted szeretésed,
 Ó legyek, hadd legyek könnyező vetésed,
 Hadd legyek, én legyek a Te aratásod,
 Mig gyötrelmeiddel lelken földjét ásod.
 Szeretlek, szeretlek, nem mert megmontattél,
 Hanem, mert a vérig, halálig szeretttél.
 S amint Te szeretttél, szeretlek most Téged
 Életen és lelkem elkinálon Néked!
 Szeretlek, szeretlek, Te vagy a Királyon!
 Istenem, mindenem, örök menyországon!
 Könyörülj rajtunk... És a tisztító tűzben...

XIII. állomás: Jézus testét leveszik a keresztről.

Imádunk Téged Krisztus...Mert Szent Kereszted...

I. Az Ur Jézus Testét a keresztről levéve a Szüzanya ölébe teszik. Karjába veszi és megcsókolja - mint akkor a betlehemi éjszakán. A földi életkör - látszólag - bezárul, stilszerűen, isteni rendelésre. "Ó, kik átmentek az uton, nézzetek ide: van-e még oly fájdalom, mint az én fájdalomam?!" (Jer.Sir.1,12) "Ó mi nagy volt ama drága Szüzanya szomorúsága, Egyszülött szent magzatán! Mennyit sirt és hogy kesergett. Látván azt a nagy keservet Azt a nagy kint szent Fián." (Stabat Mater) "Nincs ehhez mért emberi fájdalom, nem is lehet, két okból sem, tanítja Szent Bernát: Mert nincs még egy oly szeplőtelen emberi szív, mint a Szüzanyáé - és nincs még oly szent Magzat, mint az Övé...

II. Annál ékebben tanít néma, csendes megadása. A Gyümölcsoltó boldog "legyen"-je most könnyes "legyen"-né változott - de mindvégig megmaradt az alapmagatartás: legyen nekem a Te ígéd szerint. Aki a 4. stáción hőiesen biztatott - most hőiesen, megadóan gyászol. Mert alázatos, engedelmes megadással simult bele az isteni akaratba, azért simul Jézus is az Ő ölébe. Betlehemben is, most is... Itt ennek a hősi megadásnak példáját csodáljuk Benne, - s kérjük, esdekelye ki számunkra is ennek kegyelmét. Tudjunk, ha kell, megadó némasággal gyászolni. Oly fájdalmas néha látni temetésekben az emberigász nagyonis természeti, fegyelmezetlen, hisztérikus megnyilatkozásait. Mi ne így. A Szüzanyától tanuljunk. Különösen akkor legyen nagyon boldog a megadásunk, ha hősi halottat temetünk. Legkülönöbben akkor, amikor Isten Országáa hősi halottjait: ekkor hálát kell adnunk a vértanúság kegyelméért. Ez a lelkiület jellemezzon akkor is, ha nem egészen erről van szó, hanem akár átmenetileg, akár végleg - nem tudjuk - bucsuznunk kell azoktól, akik küzdőtársaink az

Isten Országában, atyáink, anyáink, testvéreink, gyermekeink Krisztusban... Mi sose tartozzunk azok közé, akik csakis a természeti ember nyárspolgári gondolkodásával bírálgatnak s kérdik: "mire volt jó?" És a zsoltárossal mondjuk, hogy "piruljanak, akik azt mondják: Ugy kell!"

De ne csak tanuljunk a mi fájdalmas Szüzanyánktól. Gondolatban menjünk még vissza a Kereszt alá. Előzőleg arról elméltünk, hogy nekünk is vállalnunk kell az áldozatot, ha nem akarunk a feszítők közé tartozni, s azt is tudatosítottuk, hogy ennek az áldozatnak kezdete, a keresztségünk felajánlása és utolsó fohásza, az Ur Jézus példáján, a megbocsátásnak szava ellenségeinkért. Most ehhez fűzzük még egy gondolatunkat. Ennek az utnak, fejlődésnek - ó ez megközelítőleg sem lesz oly borzalmas, mint Jézusnál, de bizonyára tovább fog tartani nálunk - lesznek nagyon sötét percei, órái. Amikor ránkzudul az elhagyatottság a keserűség árja, s megkönyölköz az elkeseredés, kétségbeesés kísértése: úgy tűnik fel, mintha Isten elhagyott volna bennünket. Ekkor, mint vigasztaló, derűs, fénysugár hatoljon a lelkiinkbe az Ur másik szava: "Fiu, ime a te Anyád, Asszony, ime a Te fiad!" Jánossal Krisztus Urunk minden hűséges követőjét, testvérét, társörökösét a mindenkor segítő Szüzanya, a kegyelmek legfőbb közvetítőjének pártfogása alá helyezte. A gyermeki bizalom szárnyán meneküljünk édesanyjai, szeplőtelen Szívéhez és szinte a gyermek erőszakosságával esdekeljünk ilyenkor Hozzá, az égi irgalom Anyjához, Apostolok Királynőjéhez, Magyarok Nagyasszonyához, Keresztények Segítségéhez: Most segíts meg Mária!

III. Gyakorlati alkalmazás:

H á z a s s á g b a n...: Elmélkedésem általános tanulsága ez volt: Tudjak a Szüzanyával megadóan sirni...Tudjak a Szüzanyában odaadóan bizni... Kérjem ennek kegyelmét saját anyai életemre... Hitvesemnek...Édesanyámnak... Mária egyetlen és felülmulhatatlan mintája, hogy egyszerre és egészen szeresse egy anya gyermekét és Istenét. Egy földi anya sem juthat el eddig. De valamit megvalósíthatok: bár nagyon szeretem gyermekemet, önmagáért is, de Istenben szeressem. Nem szerethetem benne, ami bűn, eltévelyedés. Mindig törekedjek javítani rajta, Istenközelben tartani. Leg-
alább inámmal. És megfordítva: nem lehetnek "vallásgyakorlataim" (pl. hétköznapi mi-
se) szülői és hitvesi kötelességeim rovására. - Ha hitvesemet, gyermekemet Krisztus-
ban szeretem, s ebben igyekszem elmélyülni, akkor az esetleges gyász is méltó lesz a
Szüzanya gyermekéhez... E gondolatot az apák is alkalmazhatják magukra. - Végül Má-
ria, aki egy személyben Szüz és Anya, örök mintaképe minden édesanyának és Krisztus
minden jegyesének, legyen a mi szemünkben drága összekötő eszménye a házas és szüzi
állapotnak. Éljen bennünk, családjunkban az Istennek odaadott élet nagy tisztelete,
legyen családi szentélyünknek oly levegője, oly talaja, hogy szép papi és szerzete-
si hivatások fakadhassanak benne.

Az e v a n g é l i u m i t a n á c s o k követésében...: Máriával negadással
sirni...Máriában odaadóan bizni. Szüzanya és osztatlanszivű Jegyes...Nekem, az e-
vangéliumi tanácsok követőjének az a példaképem, eszményem, hogy osztatlan, egészen
Istent szerető jegyesi szívem termékeny legyen: atyai, anyai szív. Fájdalommal
"szüljek" újra meg újra gyermekeket Krisztusban. Annyi termékenytalaju szív van,
oly nagy az Istenszomj a lelkekben, hogy a hitet, szeretetet, áldozatvállalást su-

gárzó tanuságtételünk nyomon biztos lesznek"gyermekünk"Krisztusban. És olyanok, akiket megsegítettünk imánkkal. Erre gondoljak itt. És végül még egyet: a Szüzanya eleven tiltakozás legyen szememben arra, hogy a házasságot lebecsüljem. Tiszteljen, és mint boldogság lehetőségéről mondjak le róla Istenért; ha nem ily szellemben tettem volna le fogadalmanat, tudatosítsam ezt most magamban. S erőt sugárzó, mert áldozatra példát mutató adakozóként, ne pedig sóvárgó koldusként álljak ott mások családi szentélyének küszöbén...

H i v a t á s b e l i lehetőségeim... C s e n d e s e l m é l k e d é s.

IV. I n a t á r s a l g á s. "Oltalmad alá futunk" vagy "Imádság a keresztények segítségéhez,"vagy "Emlékezzél meg".

Oltalmad alá futunk Istennek szent Szülője, könyörgésünket meg ne vesd szükségünk idején, hanem oltalmazz meg minket minden veszedelemtől. Mindenkoron dicsőséges és áldott Szüz mi Asszonyunk, mi Közbenjárónk, mi Szószólónk! Engeszteld meg nekünk Szent Fiadat, ajánlj minket Szent Fiadnak, mutass be minket Szent Fiadnak.

Most segits meg Mária, ó irgalmas Szüzanya. Keservét a bunak, bajnak, eloszlatni van hatalmad. Hol már ember nem segíthet, a Te erőd nem törik meg. Hő imáit gyermekeidnek, nem te soha nem veted meg. Hol a szükség kinja nagy, mutasd meg, hogy Anya vagy. Most segits meg Mária, ó Irgalmas Szüzanya!

Emlékezzél meg, kegyes Szüz Mária... (Szent Bernát imája)

Könyörülj rajtunk Uram! Könyörülj rajtunk! És a tisztító tűzben szenvedő lelkeken!

XIV. állomás: Jézust sirba teszik

Imádunk Téged...Mert szent Kereszted...

I. Kegyeletes lelkek jóvoltából az Urat gyolcsba takarva sziklasirba fektetik. A hatóság pedig lepecsételi a sirt és öröket állít eléje. "Valóban tragikomikus kép olvasom egy elmélkedésben. A nap elsötétült, az ég kárpitja meghasadt, a pogány százados is megvallotta, hogy valóban Isten fia volt, és a hatóság viaszpecséttel sirba akarja temetni és lándzsás emberekkel őriztetni az Istent." Gázokat, amelyek nagy feszítőerejűek, leplombált fémfalakokban zárnak... Istent viaszpecséttel próbálták a sirba rögzíteni. Ha a hit szemével nézzük a lepecsételt sirt, már nem agyász, hanem a diadalmas öröm érzése vesz erőt rajtunk és sajnálkozunk a természeti gondolkodás, a hitetlenség szellemi szegénységén, vakságán.

II. A történelmi keresztut gyakran megújuló állomása: el akarják temetni Istent. Így Nietzsche is: "Meghalt Isten..." És el akarják temetni Krisztust is. A történelmi Krisztust, az Isten-embert Renannal és társaival... És a titokzatos Krisztust is, az Egyházat. Mint Anatole France, aki a múlt század negyvenes éveiben írt utópisztikus regényében "száz év múlva" alig találja meg Rómában a pápát, a katolikusok fejét, "a maroknyi szekta vallási fejét" egy szűk sikátorban, ahol mint vargaster keresi kenyérét... A történelem ugyancsak rácafoltt erre! A Pápaság tekintélyesebb, mint valaha. A pokol kapui nem vesznek erőt rajta. Áll a kereszt a világ háborgásai közepette. És áll a keresztön született Egyház is. Isten biztosítja erről, Ő mondta és az Ő erői tartják fenn...

De ne tévesszen össze a hitben gyökerező jogos reményt az illuzióból táplálkozó vakmerő reménnyel. Mert ^{egész} az Egyház bírja az ígéretet, a végső győzelem nem vitás.

De a háboruban egy frontszakaszon lehetnek időleges, részleges veszteségek, egész csapattestek felmorzsolódhatnak akkor is, ha a hadsereg végeredményben győz. Az Egyházon nem vesznek erőt a pokol kapui - de ez az ígéret nem szól egy-egy ország határain belül élő részére a Titokzatos Krisztustestnek. Lehetnek átmenetileg évszázadokra szóló vereségek, kiesések. Gondoljunk az afrikai egyházra, amely egy Szent Ágostont adott az emberiségnek, s csak a hosszú évszázados pangás után, a néger missziókban kelt újra életre; alig pár éve szűnt meg missziós terület lenni. Nem is merjük kimondani az alkalmazást Szent István országára, elszorul a szivünk, ha erre gondolunk. A titok megoldása: "Ha Vele együtt szenvedünk, Vele együtt meg is dicsőülünk.." Szoros kapcsolatban kell maradnom a Fővel, Krisztussal. Kegyelmi kapcsolatban, inádságos kapcsolatban, és életbenben is megvallva hozzátartozóságot. Tanuja legyek. Ha kell, a szenvedésben is, a szenvedéssel is. És nem az a dolgunk, hogy "tudjuk az időpontokat, amelyeket az Atya önhatalmával megállapított." A mi tanuskodásunk na az, amire Szent Pál tanítja a korintusiakat (olvassuk el és engedjük magunkra hatni, mai szemmel nézve) "mint megverték, de meg nem öltek; mint a szomorkodók és mégis mindig örvendezők; mint szűkölködők, és mégis sokakat gazdagították; mint akiknek semmijük sincs és mindenük megvan." (2 Kor.6.5,10.) Mert nagy tanulságok és kiábrándulások, külső veszteségek és kijózanító pofonok után felismertük a múltban elkövetett hibákat, bűneinket és most már megkönnyebbülten jobban látjuk és értékeljük a Krisztusban való élet gazdagságát. Most már ahhoz a kincshez ragaszkodunk, amely sohasem vétetik el tőlünk... Minél jobban ráébredünk arra, hogy mint szegények, szenvedők, üldözöttek boldogok vagyunk az igazán megtalált Krisztusban - aki a hatalmasok, gőgösöknek, gazdagoknak ellenáll, nem mutatkozik - annál jobban nő és erősödik a Titokzatos Testnek ez a szenvedő része. A holnap, a tegnapi romjain, a ma áldozatából nő ki!

III. Most ez utolsó állomáson gondoljuk magunkban végig mindazt a jóelhatározásokat, amit gyakorlati téren tettünk.

Mielőtt h á l á t adnánk az Ur nagy kegyelméért, hogy engedett sorsában osztozva, kereszttutján járva "Hozzá hasonlítani" s megadta a látás kegyelmét - hogy tárgyi bizonyosságot merítsünk^s, ne legyünk szubjektívizmussal vádolhatók, nézzünk Rómára, nézzük a Sziklát! Szomjas gyermeki lélekkel figyeljük Szentséges Atyánk "Ébresztő szózatát", amelytől úgy akarja, visszhangoznia kell az egész katolikus világnak is. A mi szívében is. Néhány hete a Lourdesi Szűzanya ünnepén hangzott el a szózat. Rámutat a világban tapasztalható válságos helyzetre. "Ennek a válságos helyzetnek legmélyebb okát sokak a vallási közönyben a köz- és magánélet erkölcsi lesüllyedésében... kell keresnünk... Ilyen helyzetben lehetetlen, sőt bűnös dolog, hogy a jók életük megszokott régi kerékvágásában haladnak tovább. Itt az idő kedves fiaink! Itt az idő, hogy megtegyük a döntő lépéseket! Itt az idő, hogy lerázzuk magunkról a végzetes le-targiát!... Egy egész világot kell alapjaitól kezdve újjáépítenünk, vad állapotából igazán emberivé tennünk, s az igazán emberiből istenivé emelnünk! Erőtéljes vallási megújulást kívánunk a gondolkodásmód és cselekvés egész vonalán. Teljes vallási megújulást mondunk, amely mindenkit megújít: papságot és hiveket, a vezetőket és családokat és mindenféle közösséget, mind egyenes lelket külön-külön... Legyen világos előttetek kedves fiaink, hogy a mai bajoknak és ezek végzetes következményeinek gyökere a szellem renyhésege, az akarat bénult volta, a szívek ridegsége... Szeretnénk, ha ezt a nagy megmozdulást, amelyre ma kérünk titeket - 1952. febr. 10-én a római egyházmegye hiveihez mondotta Szentséges Atyánk - azonnal vegyék át a többi köz^{ek}el és távol, hogy a mi szemünk lássa visszatérni Krisztushoz a népeket és világrészeket... az egész világot!" És midőn a felhívásnak mintegy végrehajtási utasításait adta Róma

papságnak, (márc.8.) még igen tanulságos szavakat fűz hozzá: "Az Egyház épp úgy nem öncél, mint a plébánia sem az, sem bármiféle vallásos egyesület. Az igazi cél: tagjainak lelki üdve. Sokan azt mondhatnák: ez világos, s erről mind meg vagyunk győződve. Bizonyára így van. De a hivek mégis lépésről lépésre oly nézetekkel és szokásokkal találkoznak, amelyek a legalapvetőbb keresztény elvekkel ellenkeznek, akkor igazán indokolt felvetni a kérdést, hogy saját soraink az ilyen elvetendő életformákkal szemben szilárdan helyt-állnak-e vagy pedig sajnálatosan csődöt mondanak? Pál apostol az ujonnan keletkező római egyházközségeket óva intette: "Ne szabjátok magatokat a világhoz, hanem alakuljatok át értelmeteknek megújulásával!" Vagyis Isten akarata és Krisztus képmása szerint...

Ezután a keresztény élet kritériumát vizsgálja a Szentatya, majd hozzáfűzi (mint már idéztük a XI. állomás elmélkedésében): Mi az, amire ma az Egyháznak szüksége van: hívők és hívők csoportjai, akik egészen Krisztus szerint élnek - majd visszatérve Szent Pál intelmére folytatja: "Minden sorából a bűn elleni küzdelem csendül ki, az állandó erőfeszítés, hogy hiveit az őket körülvevő világ előítéleteitől és romlott erkölceitől megóvjá. Olvassuk és kiérezzük belőlük, milyen nehéz volt ez a harc. Szálljatok vissza gondolatban az egyháztörténelem első századaiba: nem más ez, mint ennek a harcnak továbbgyűrűzése. Az Egyház megtörte a pogányság erejét, amely a lelküket fogvatartotta, de nem ragyogó győzelmekkel, hanem inkább könnyel és vérrel, könyörgő imával és Isten kegyelmének erejében, türelemmel az ellenségektől szenvedett csapások közepette, fáradtságos, de bizalomteljes munkával. Most továbbhalad a történelem. A ti dolgotok, hogy megirjátok következő lapjait. Ma is, mint a múltban, az Egyház az emberiség kovásza. Miködése nem enged kényelmes alkalmazkodást, nem enged nyugalmat, fegyverszünetet, hanem állandó erőteljes ösztönzést, hogy Krisz-

a számunkra

tus akaratának megfeleljünk - mondotta a papságnak a Szentatya - és a hívők életében annak érvényt szerezzünk. Adjon az Ur Krisztus nektek szent hitet, rettenthetetlen bátorságot és feltétlen áldozatosságot."

Szentséges Atyánk szavai erősítsenek meg, világítsanak fel bennünket: Krisztus földi Helytartója szólott hozzánk. S utána adjunk szívből hálát az Uristennek, hogy most már nagyonis értjük Szentatyánk szavát. A történelem vihara nagyon sokunkról lesodorta a jozefinizmus örökségét: a naturalista szemellenzőt, lelkiünk porhanyós lett a történelmi vihar után és mint villámfénynél meglátta a végzetesen téves elképzeléseit: a keresztőtől irtózó, tulbuzgóságtól félő, átlagtipust kreálni akaró, elvileg természetfölötti (krisztusi), gyakorlatban nagyonis természeti (evilági) kereszténységet... Ezért többé-kevésbé mindnyájan 30-40 éves kortól fölfelé, akik egyházi életünkben szerepet vittünk - tisztelet a kivételnek - mea culpát mondhatunk és mondjunk is, bár jóhiszeműek voltunk, mert történeti adottságokba születünk bele. De most már valamennyien boldogan hálát is adhatunk azért, hogy már látunk, és a történelemből és a Szentlélek ihletésére tanultunk, s gondolataink együtt rezonálnak Szentatyánk gondolataival. Szívünk együtt dobban Krisztus helytartójának szívével... Ezért az Eucharisztikus Jézus előtt adjunk hálát Prohászka püspök szép imájával:

IV. I m a t á r s a l g á s: "Uram, hála Neked, hogy hivatál, hála Neked, hogy megparancsoltad hozzád hasonlitanom, hála Neked, hogy lelkem épségét vigasztalásoddal védelmezed. Uram minden a Tied. Ehhez a mindenhez most alázattal adom hozzá a Te kegyelmedből szabad emberi akaratomat. Ez az akarat belőled fakadt. Te szárnyaira biztad, ime most sok tévelygés után hozzád visszaszáll és esdekel: rejts el engem szivedben. Meríts el engem végtelenséged tengerében, nem akarok én magam lenni,

mert hallottam a szavadat. Meghallottam az élet zugó dübörgő tengerzajában, meghallottam a Te hívásodat. Tévedt gondolatok egymásra üvöltése, elveszett emberségünknek csörömpölve törődő sziklatörmelékei nem tudták tulharsogni a Te eucharisztiasuttogásodat. Eljöttem, mert vártam a hajódat, mert megismertem a vitorláidat, lelkem a Te szomjazó Sentád, aki viharzugásra süketen meghallotta a sóhajtásodat. Engem vártál, legyen a karom a Te karod, izmom a Te izmod, ajkam a Te ajkad, szíven a Te szived. Akaratod mozgasson engem, szereteted égessen engem, s a Te szolgálatodba, örök fogságra fogadj be engem!...

Mit akarsz Uram, tőlem? Mi vár rám a jövődőben? Engedelmisséget kívánsz-e vagy vért? S életet is? S mit adjak Neked most? Ugye valamit, ami áldozatomba kerülne, de amit üdvöm, haladásom követel tőlem? Ecco ego! Ime én!" (Prohászka Ottokár)

+

Uram Jézus, megtestesült Ige, hiszem, hogy Isten vagy: "igaz Isten az igaz Istentől". Nem látom istenségedet, de hiszem, mert Atyád mondotta: "Ez az én szeretett Fiam". És mivel hiszem, egészen rendelkezésedre akarom bocsátani magamat: testemet, lelkemet, ítéletemet, akaratomat, szívemet, érzelmeimet, képzeletemet, minden erőmet. Azt akarom, hogy megvalósuljon bennem zsoltárosod szava: "Lába alá vetettél mindeneket". Azt akarom, hogy Te légy a fejem, evangéliumod legyen a világosságom, akaratod a vezérem. Gondolataim a Te gondolataid legyenek, hiszen Te vagy a tévedhetetlen igazság! Minden cselekedetem tebenned valósuljon, hiszen Te vagy az egyetlen ut, mely az Atyához vezet! Nem keresem örömemet akaratodon kívül, hiszen Te vagy az élet forrása! Végy egészen birtokodba, Szentlelked által, Atyád dicsóságára! Amen.

+

(M a r m i o n apát inája)

Felajánló imádság Jézus Szentséges Szívéhez... Te Deum...

+ + +